КОММУНИЗМ ҒОЯЛАРИ ПАРВОЗИ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТЛАРИ, ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ САНОАТ ВА ҚИШЛОҚ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 123 (2414). | 22 июнь, шанба, 1963 йил. | Баҳоси 2 тийин.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1963 йил 21 июнда КПСС Марказий Комитетининг Пленумида КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ Л. Ф. ИЛЬИЧЕВНИНГ «Партия идеология ишининг навбатдаги вазифалари» тўғрисидаги докладини муҳокама қилиш давом этди.

Эрталабки мажлисда П. А. САТЮКОВ («Правда» газетасининг бош редактори), К. А. ФЕДИН (СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг биринчи секретари), В. В. ГРИШИН (ВЦСПС раиси), Н. К. ЧЕРКАСОВ (СССР халқ артисти) ўртоқлар сўзга чиқдилар.

КПСС Марказий Комитетининг Пленумида КПСС Марказий Комитетининг секретарлари М. А. СУСЛОВ, Б. Н. ПОНОМАРЕВ, Ю. В. АНДРОПОВ ўртоқлар сўзга чиқдилар ва бир томондан Хитой Компартияси Марказий Комитети билан иккинчи томондан, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси ва бошқа қардош партиялар ўртасидаги келишмовчиликларнинг моҳиятини баён қилиб бердилар. Хитой Коммунистик партияси раҳбарлиги ошкора мунозараларни тўхтатиш тўғрисидаги ўзаро келишувга амал қилмай, ўзининг шу йил 14 июнь мактубини эълон қилганлиги муносабати билан КПСС Марказий Комитети худди шу тариқа иш кўриши керак эди.

Марказий Комитет аъзолари, Марказий Комитет аъзолигига кандидатлар, Марказий ревизия комиссиясининг аъзолари Пленумнинг барча қатнашчилари Хитой Компартияси Марказий Комитетининг ўзларига тарқатилган шу йил 14 июнь мактуби билан танишдилар.

Пленум қатнашчилари томонидан самимий кутиб олинган КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. С. ХРУШЧЕВ катта ёрқин нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми кечки мажлисда КПСС Марказий Комитети секретари ўртоқ Л. Ф. ИЛЬИЧЕВнинг «Партия идеология ишининг навбатдаги вазифалари» тўғрисидаги доклади юзасидан бир овоздан қарор қабул қилди.

Пленум «КПСС Марказий Комитети вакилларининг Хитой Компартияси Марказий Комитети вакиллари билан бўлажак учрашуви тўғрисида» ҳам бир овоздан қарор қабул қилди.

КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорлари матбуотда эълон қилинади.

* * *

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ташкилий масалаларни қараб чиқди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВни КПСС Марказий Комитетининг секретари қилиб; ўртоқ Н. В. ПОДГОРНИЙни КПСС Марказий Комитетининг секретари қилиб сайлади.

* * *

Пленум Қозоғистон Компартияси Марказий Комитетининг таклифини қабул қилди ва ўртоқ С. Давленовни номуносиб хулқи билан ўз обрўсини тўкиб қўйгани учун КПСС Марказий Комитети аъзолари составидан чиқарди.

Пленум ўртоқ С. С. Варенцовни сиёсий ҳушёрликни қўлдан бой берганлиги ва номуносиб хатти-ҳаракати учун КПСС Марказий Комитети аъзолигига кандидатлар составидан чиқарди.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми ўз ишини тамомлади.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ПАРТИЯ-ДАВЛАТ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИДА

ЭКИНЛАРНИ ПАРВАРИШ ҚИЛИШНИНГ АҲВОЛИНИ ҲАМДА ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ЭКИНЛАРИНИНГ 1963 ЙИЛГИ ҲОСИЛИНИ ЙИҒИБ-ТЕРИБ ОЛИШ ВА ТАЙЁРЛАШ ИШЛАРИГА КОЛХОЗЛАР, СОВХОЗЛАР, „СЕЛЬХОЗТЕХНИКА“ БИРЛАШМАЛАРИ, ТАЙЁРЛАШ ВА ТРАНСПОРТ ТАШКИЛОТЛАРИНИНГ ТАЙЁРЛИГИНИ ОММАВИЙ ТЕКШИРИШДАН ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг Партия давлат контроли комитети республика, ўлка ва область комитетларига ҳамда колхоз-совхоз ишлаб чиқариш бошқармалари бўйича партия-давлат контроли комитетларига, партия-давлат контролига ёрдам берувчи группаларга шу йил июнь-июль ойларида экинларни, айниқса чопиқ қилинадиган экинлар — маккажўхори, сабзавот, картошка, қанд лавлаги, ғўза, кунгабоқарни парвариш қилишнинг аҳволини, шунингдек дон, пахта, қанд лавлаги картошка сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларининг 1963 йилги ҳосилини йиғиб териб олиш ва тайёрлаш ишларига колхозлар, совхозлар, «Сельхозтехника» бирлашмалари, ғалла қабул қилиш пунктлари, пахта заводлари, ёғ заводлари, лавлаги пунктлари, матлубот кооперациясининг қабул қилиш пунктлари, автомобиль, темир йўл ва сув транспорти корхоналари ва ташкилотларининг қандай тайёргарлик кўрганлигини оммавий текширишдан ўтказишни топширди.

Партия-давлат контроли комитетларига бу ишни ўтказиш учун колхозларда, совхозларда, «Сельхозтехника» бирлашмаларида, шунингдек тайёрлаш пунктларида, автомобиль, темир йўл ва сув транспортининг корхоналарида ва ташкилотларида жамоатчилик комиссияларини тузишни тавсия этди. Комиссияларга партия-давлат контроли комитетларига ёрдам берувчи группаларнинг раҳбарлари ва аъзолари, комитетларнинг инспекторлари ва бошқа ходимлари бошчилик қилишлари керак. Бу ишда қишлоқ хўжалик мутахассислари, колхозчилар, совхозлар тайёрлаш пунктларининг, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини қайта ишлаш корхоналарининг, транспорт ташкилотларининг ходимлари, маҳаллий Советларнинг депутатлари, касаба союз ташкилотларининг «Комсомол прожектори» штаблари ва отрядларининг активистлари фаол иштирок этишлари керак.

Текшириш вақтида асосий эътибор:

— экинларни парвариш қилиш юзасидан, айниқса чопик қилинадиган экинларни ва уруғлик участкаларини ишлаш юзасидан ишларнинг ўз вақтида ва сифатли ўтказилишига, экинларни озиқлантиришнинг ўтказилишига, экинларнинг зараркунандаларига ва касалликларига қарши курашга, янги агротехника, усуллари ва методларини жорий қилишга;

— қишлоқ хўжалик техникаси, қуритиш агрегатлари, механизациялаштирилган хирмонлар, тошторозилар, ёнғинга қарши воситаларнинг йиғим-теримга тайёрлашга, машиналарни ремонт қилиш учун керакли запас қисмлар, узеллар ва агрегатлар билан таъминлашга;

— автомобиль, темир йўл ва сув транспортини қишлоқ хўжалик маҳсулотларини 1963 йилги ҳосилни ташишга тайёрлашга ва «ёнилғи-мой материаллари билан таъминланганлигига;

— бўлимларда, бригадаларда, звеноларда ҳосилни йиғиб-териб олиш планлари ва топшириқларининг ишлаб чиқилишига, меҳнатни ташкил қилишга ҳамда ҳосилни йиғиб-териб олишни муваффақиятли ўтказиш, колхоз ва совхозларнинг комбайнчилар, машинистлар, механик-ҳайдовчилар, омборчилар, дон ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини қабул қилиб олувчи кишилар билан таъминланганлигига;

— колхоз ва совхозларда янги қурилиш планларининг бажарилишига дон экинларини (уруғлик ем-хашак, озиқ-овқат ва страхование запасларини), пахта, картошка сабзавот ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларини сақлаш учун склад бинолари, усти ёпиқ хирмонлар ва майдончалар ремонтига, тайёрлаш пунктлари, склад бинолари, омборлар бостирмалар ва майдончаларни ремонт қилишга ва уларнинг қишлоқ хўжалик маҳсулотларини сақлаш учун тайёрлигига;

— «Сельхозтехника» район бўлимларининг колхоз ва совхозларни запас қисмлар билан таъминлаш ва машиналар ремонтини ўтказишда ва уларни ҳосилни йиғиб-териб олишга ўз вақтида шай қилиб қўйишда колхоз ва совхозларга ёрдам кўрсатишларига;

— қабул қилиш пунктлари ва лабораторияларнинг зарур ускуналар, инвентарлар, механизация воситалари ва тош-тарози билан таъминланганлигига, қабул қилувчилар, лаборантлар, ишчилардан иборат малакали кадрларни танлаш ва таъминлашга.

— йиғим-терим ишлари ўтказиладиган даврда қишлоқларда умумий овқатланишни, савдо ишларини, болалар муассасалари ишларини, маданий-маиший хизмат кўрсатишни ташкил қилишга қаратилиши керак.

Оммавий текширишнинг боришини матбуотда кенг ёритиш, бригадалар бўлимларнинг умумий мажлислари, колхоз правлениелари, совхоз раҳбарлари муҳокамасига қўйиш, партия, совет органлари ҳамда партия-давлат контроли комитетлари муҳокамасига ҳавола қилиш, аниқланган камчиликларни оператив бартараф этишга ҳамда экинларни парвариш қилиш ва ҳосилни йиғиб-териб олишга тайёргарлик ишларининг яхшиланишига эришиш таклиф қилинди.

СССР Мудофаа министрининг

БУЙРУҒИ

1963 йил 21 июнь | № 153 | Москва шаҳри

Совет халқининг буюк ғалабасини, подполковник В. Ф. БИКОВСКИЙ ва жаҳонда биринчи космонавт аёл ўртоқ В. В. ТЕРЕШКОВА бошқарган «Восток-5» ва «Восток-6» йўлдош кемаларининг космосда узоқ вақт парвоз қилишини таъминлаган олимлар, инженерлар, техниклар ва ишчиларнинг жуда катта зафарини нишонлаш учун БУЮРАМАН:

1963 йил 22 июнда Ватанимиз пойтахти Москвада, иттифоқчи республикаларнинг пойтахтларида ва қаҳрамон шаҳарларда тўплардан бир йўла 20 марта ўқ узиб, салют берилсин.

СССР Мудофаа министри,
Совет Иттифоқи маршали Р. МАЛИНОВСКИЙ.

ҚУТЛАЙМАН!

Н. С. ХРУШЧЕВГА Ж. КЕННЕДИНИНГ ТЕЛЕГРАММАСИ

Подполковник Биковский ва лейтенант Терешкованинг муваффақиятли парвози муносабати билан, шунингдек парвоз рекорд муддат давом этганлиги муносабати билан Сизни ва совет халқини қутлайман, дейилади АҚШ президенти Ж. Кеннедининг Н. С. Хрушчевга юборган телеграммасида. Мана шу кейинги муваффақиятлар ҳамма кишиларнинг фикрини тўлқинлантиради. Бизнинг мамлакатимиздаги кишилар ва айниқса америкалик космонавтлар бу муваффақиятларни самимий табрикламоқдалар.

„ЮЛДУЗЛАР ОРАСИДА УЧУВЧИЛАР...“

В. БИКОВСКИЙ ВА В. ТЕРЕШКОВА ЖАСОРАТИГА БАҒИШЛАНГАН БРОШЮРА

МОСКВА, 20 июнь. (ТАСС). «Восток-5» ва «Восток-6» космик кемалари юлдузлар орасида учиб кетмоқда... И. Фролов ва С. Мокшиннинг «Юлдузлар орасида учувчилар...» брошюрасининг муқоваси ана шундай безатилган. Валерий Биковский ва унинг «самовий синглиси» Валентина Терешкованинг ғоят катта жасоратига бағишланган китоб космос қаҳрамонлари она диёрга эсон-омон қайтиб тушган куни босмадан чиқди.

Брошюрада космонавтлар ҳақида очерклар, «Восток-5» ва «Восток-6» кемаларининг учирилгани ҳақидаги ТАСС ахборотларининг текстлари, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг парвоздаги В. Биковский ва В. Терешкова билан суҳбатларининг текстлари ва бошқа материаллар бор.

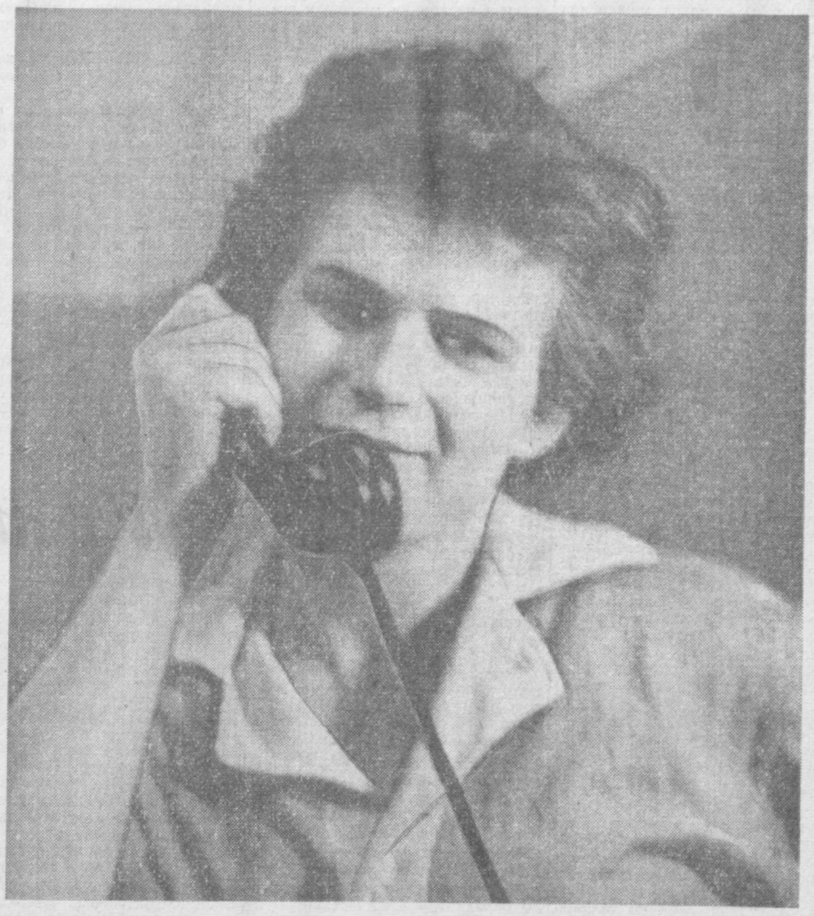

Валентина Терешкова ерга қўнгач, Бош конструктор билан телефонда гаплашмоқда.
А. Романов фотоси (ТАССнинг махсус фотомухбири).

Валерий Биковский Н. С. Хрушчев билан телефонда гаплашмоқда.
В. Савостьянов фотоси. (ТАССнинг махсус фотомухбири).

ЁШ АВЛОДНИНГ ТИМСОЛ МУЖАССАМИ

В. В. ТЕРЕШКОВА ВА В. Ф. БИКОВСКИЙНИНГ ҚАҲРАМОНЛИК ЗАФАРИ ТЎҒРИСИДА ВЛКСМ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ҚАРОРИ

Космосни забт этиш қаҳрамонона йилномасида янги порлоқ саҳифа очилди. Бундан қарийб бир йил илгари бўлганидек, яна «русларнинг янги мўъжизаси» тўғрисидаги, космонавтларимиз Валерий Федорович Биковский ва Валентина Владимировна Терешковаларнинг ажойиб зафарлари тўғрисидаги хушхабар бутун планетамизга тарқалмоқда.

ВЛКСМ Марказий Комитети ўз қарорида Валентина Владимировна ва Валерий Федоровичнинг қаҳрамонона парвози муваффақиятли тугалланганлиги муносабати билан уларни мамлакатимизнинг барча ёшлари номидан самимий табриклайди ва уларга сиҳат-саломатлик, севикли Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида янги ижодий ишлар тилайди. Совет йигит ва қизлари, комсомоллар шу нарсани айниқса зўр шодлик ва мамнуният билан қайд қиладиларки, космонавт учувчи Валерий Биковский космонавтлар отряди ВЛКСМ бюросининг аъзосидир. КПСС Марказий Комитети уни коммунистларнинг шонли ленинчи партияси сафига қабул қилди. Юлдузлар оламига қилинган рейснинг қаҳрамони коммунист Валентина Терешкова ҳали яқиндагина Ярославль шаҳридаги «Красний Перекоп» комбинати комсомол ташкилотига раҳбарлик қилган эди.

Комсомол Марказий Комитетининг қарорида қуйидагилар таъкидланади: Валерий Федорович ва Валентина Владимировна Коммунистик партияга чексиз садоқатлари, мардлик ва сабот-матонатлари билан миллионларча оташин қалб эгаларига намуна кўрсатадилар, совет ёшлари ҳозирги авлодининг тимсолидирлар. Мамлакатимизнинг йигит ва қизлари ана шу жасорат билан фахрланадилар, меҳнат зафарларига эришишни космос қаҳрамонларидан ўрганадилар.

Космосни забт этишда зўр жасорат кўрсатиб, социализм байроғини янада баланд кўтарганликлари учун, коммунизм ишига фидокорона садоқатлари, севикли Ватанимиз шуҳратини ошириш йўлидаги фидокорлиги ва мардлиги учун ВЛКСМ Ярославль область комитетининг аъзоси космонавт учувчи Валентина Владимировна Терешкова ва комсомол аъзоси, космонавт учувчи Валерий Федорович Биковский ВЛКСМ Марказий Комитетининг ҳурмат тахтасига ёзилсин ва улар ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Комсомолдаги актив иши учун» значоги билан мукофотлансин.

ҚАҲРАМОНЛАР ЖОНАЖОН ДИЁР ҚУЧОҒИДА

Парвознинг бешинчи куни космонавтлар одатдагидек барвақт уйғондилар. Томир уриши нормал, деб ёзиб олдилар, операторлар кемалардан олинган дастлабки хабарларни, — кислород, сув, овқат запаслари ҳали яна бир неча кун учиб юришга етади. Кеманинг ҳамма системалари ҳам нормал ишламоқда.

Бироқ парвозларни бошқариш пунктида янги кун одатдагидан бошқачароқ бошланди. Парвоз раҳбарлари, космонавтиканинг бош назариячиси, инженерлар, радио алоқаси бўйича мутахассислар карталар ва схемалар атрофига тўпландилар. Қарор якдиллик билан қабул қилинди: биргаликда учиш программаси тўла бажарилди, атмосфера шароитлари кемаларнинг Ерга қайтиб тушиши учун қулай, космонавтларга Ерга қўниш учун шайланиб туриш ҳақида команда бериш мумкин...

«Восток-5» ва «Восток-6» кемаларининг қўниши учун танланган жойлар бошқариш пунктидан анча узоқда. Бироқ залда янграб турган командаларга ва докладларга қулоқ солсангиз Ватан қаҳрамонлари Ерга қандай қайтаётганликларини минутма-минут тасаввур қилиб туриш мумкин.

Ердаги ҳамма хизматлар кемаларни қабул қилиб олишга тайёр эканликлари ҳақида рапорт бердилар. «Восток-6» бортига команда юборилди. «Чайка»: «Ерга тушиш программаси бўйича ишлашга тайёрман», — деб жавоб қайтарди.

Приборлар Валентинанинг томир уриши тезлашганини рўйхатга оладилар. Бунинг сабаби маълум. Ер томон қўйиладиган охирги қадам — Ерга қўниш, деб тушунтиради врач, учишнинг нагрузка жиҳатидан энг масъулиятли пайтларидан биридир. Бундан ташқари ҳозир тормоз берувчи двигатель установкаси ишга туширилишини Валя билади.

Ҳақиқатан ҳам бир неча секунддан кейин, бизнинг «Чайка» планета атрофини 48-марта айланиб чиқаётган пайтда тормоз установкаси ишга туширилганлиги ҳақида кемадан пунктга хабар келди. Бир неча минутдан кейин эса, Ерга қўниш районининг картаси ёзиб қўйилган узун стол ёнига яқинлашиш мумкин бўлмай қолди.. Ерга қўниш координатлари маълум! Валентина Терешкова жонажон Ерга келиб қўнди!

Картага қизил квадрат чизиб қўйилди. Бу — дунёдаги биринчи космонавт қиз Ерга қўнган жойдир.

Ҳавода учиб юрган самолётлар ва вертолетларнинг бир группаси Валентинанинг передатчиги эфирга юбораётган сигналларга қараб йўл олганлигини хабар қилди. Мана эфирда қувончли овоз — Валентина Терешковани унинг қаҳрамонона парвозидан кейин Ерда биринчи бўлиб кўрган кишининг овози янграй бошлади.

— Топдим, топдим! «Чайка»ни кўриб турибман. У бизларга қўл силкаяпти! — деб хабар берди машҳур учувчилардан бири. Бу учувчи ўтган йили Павел Попович парвоздан кейин Ерга қўнган жойда унинг сариқ скафандрини ҳаводан биринчи бўлиб кўрган эди.

Валентина дўстлар қучоғида эди, лекин пунктдаги ҳеч ким ҳали бир-бирини ғалаба билан табриклагани йўқ: совет космонавтларининг биргаликда учиши ҳали тугалланганичи йўқ. «Восток-5» Ер атрофини программада кўзда тутилган охирги 81-марта айланиб чиқмоқда. Валерий Ерга қўниш ҳақида командани қабул қилиб олди. У, хушчақчақ овоз билан ўзининг тайёр эканлигини Ерга хабар қилди ва қизиқ бир гапни айтиб, пунктдагиларнинг ҳаммасини шод-хуррам қилиб юборди.

Кемани ерга туширишнинг қатъий тартиби яна соат механизмидек, аниқ амалга оширила бошланди.

— Баракалла, бўш келмади!—деди ҳали ёш бўлган тормоз берувчи двигатель установкасининг конструктори. Унинг айтишича, кеманинг ҳар хил системаларини яратган мутахассислардан бирортасида бу системаларнинг пухта ишлашига гумон қилиши учун ҳеч қандай сабаб йўқ. Лекин шунга қарамай, ҳар бир парвоз — совет фани ва техникасининг етуклигини кўрсатувчи катта имтиҳондир.

— «Қарчиғай» Ерга қўнган жойнинг координатларини эшиттирамиз! — Ерга қўниш картасини яна кишилар қуршаб оладилар. Қизил қалам билан яна бир квадрат чизиб қўйилди. Бу белги Терешкова қўнган параллелда жойлашган бўлиб, Валерий Биковскийнинг Ерга қўнган жойини кўрсатар эди. Иккала космонавт 53-параллелда Ер билан учрашдилар.

Динамикларда эса, қидирувчи группаларнинг докладлари эшитилиб турибди. Учувчилар, радистлар, парашютчилар қидириш ҳақида хабар бериб турар эдилар. Яна ҳаяжонли овоз залда янграб кетди: Топдик! Валерийни топдик! У, ерда юриб, бизларни қўли билан имлаб чақирмоқда! Ғалаба билан табриклаймиз!

Фақат шундагина олимлар, конструкторлар, мутахассислар юзидаги ҳаяжон йўқолди, оғир сукут бузилди. Кишилар муваффақият билан табриклаб, бирбирларининг қўлларини қисар эдилар. Улар Бош конструктор бошқариш пунктидаги ҳамма мутахассисларга аъло хизмат учун радио орқали ташаккур билдирганини эшитдилар. Ҳамма телефонлар банд—ҳар бир киши юлдузлар сари рейсларни тайёрлаган олимларга ва инженерларга хушхабарни тезроқ етказишга шошилади.

Ярославль билан алоқа боғланди. Павел Попович область партия комитетига телефон қилиб, Валентинанинг ҳамма юртдошларини табриклашни сўрайди. Валерий Биковскийнинг ана шу дўстидан космонавтнинг онаси хушхабарни эшитди.

— Ўғлингиз Ерга қаҳрамон бўлиб қайтди Клавдия Ивановна,— деди Попович.— Отасига ҳам айтинг: Сизларнинг ўғлингиз билан, бизларнинг Валерий билан бутун совет халқи фахрланса арзийди!

Совет кишиларининг қалби беш кундан бери ўз қаҳрамонлари билан бирга эди. Мана бугун жонажон диёр уларни ўз қучоғига олди.

Н. ЖЕЛЕЗНОВ.
(ТАСС махсус мухбири).
Бошқариш пункти,
19 июнь.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

КПСС Марказий Комитети Пленумининг 20 июндаги мажлисида КПСС Марказий Комитетининг секретари Л. Ф. Ильичевнинг «Партия идеология ишининг навбатдаги вазифалари» тўғрисидаги доклади юзасидан музокаралар давом эттирилди.

Белоруссия Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари **К. Т. Мазуровга** сўз берилади.

Идеология иши вазифаларининг Пленумда муҳокама қилинаётганлиги, дейди ўртоқ Мазуров, партиямизнинг ва бутун мамлакатнинг ғоявий ҳаётида зўр воқеадир.

Ўртоқ Мазуров таъкидлайдики, Сталиннинг шахсига сиғиниш марксизмга ёт бўлган ва партиямизнинг Ленин ишлаб чиққан идеологик ҳамда ташкилий асосларига тўғри келмайдиган ҳол деб фош қилинганлиги, шахсга сиғиниш оқибатларини тугатиш йўлида Марказий Комитет ўртоқ Хрушчев раҳбарлигида актив иш олиб борганлиги, партия ва ҳукуматнинг ишида ленинча принципларнинг тикланганлиги кенг меҳнаткашлар оммасининг ижодий активлигини, ташаббускорлигини мислсиз суратда юксалтиришга ёрдам берди.

Партия Марказий Комитети ва Совет ҳукумати ленинча миллий сиёсатни оғишмай амалга ошириб, барча совет республикаларини юксалтириш ҳақида тинмай ғамхўрлик қилаётганликларини нотиқ Белоруссия мисолида кўрсатиб берди. Масалан, ўтган ўн йил ичида Белоруссияда саноат ишлаб чиқариши қарийб 3,5 баравар ортди, дон ва гўшт тайёрлаш кўпайди.

Шахсга сиғиниш даврида, дейди сўзини давом эттириб ўртоқ Мазуров, халқ оммаси жамият тараққиётида ҳал қилувчи роль ўйнаши ҳақидаги марксча-ленинча таълимотнинг негизига путур етказилди, ленинча принципларга амал қилинмади, ички ва халқаро ҳаётдаги энг муҳим масалалардан меҳнаткашлар ва, ҳатто, партия ташкилотлари дуруст хабардор қилиб турилмади. Эндиликда партиямизда чинакам ижодий вазият вужудга келтирилди. Ҳар бир совет кишиси бугунги кунда хўжалик ва сиёсий ҳаётга доир энг муҳим масалаларни муҳокама қилиш ва ҳал этишда қатнашар экан, партиянинг йўли — менинг йўлим, партия қарорлари — менинг қарорларим, дея олади. Қарашлар ва ҳаракатларнинг мана шундай бирлиги — жамиятимизнинг буюк кучидир.

Нотиқ айтадики, меҳнаткашларни матбуот, радио ва телевидение орқали сиёсий воқеалардан хабардор қилиб туришни яхшилаш билан бир қаторда, республикада партия кадрларининг омма билан жонли алоқада бўлишига алоҳида аҳамият берилмоқда.

Биз, деб сўзини давом эттирди ўртоқ Мазуров, коммунистик онгни шакллантириш осон иш эмаслигини ва бу вазифани ҳал қилмоқ учун бир талай куч-ғайрат сарфлаш кераклигини тушуниб турибмиз. Башарти, жамиятимизда ҳали ҳам текинхўрлар, безорилар, чайқовчилар, жиноятчилар бор экан, бунга сабаб фақат у ёки бу соҳаларда, аҳолининг у ёки бу группалари орасида идеология ишининг бўшлигидир. Партия ва комсомол ташкилотлари ҳамма одамларни тўла равишда ўз тарбиявий ишларининг таъсири остига олганлар, деб бўлмайди. Кўп ҳолларда оммавий-сиёсий иш мавҳумий характерга эга бўлиб, шунинг учун таъсири камдир. Партия ташкилотлари жамиятга зарарли ножўя ҳаракатлар ва ахлоққа хилоф ишларнинг сабабларини кўпинча анализ қилиб кўрмаяптилар, меҳнаткашларнинг ҳолкайфини яхши ўрганмаяптилар ҳамда идеология ишини планлаштириш вақтида буни ҳисобга олмаяптилар.

Биз шуни тушуниб турибмизки, дейди пировардида ўртоқ Мазуров, бутун идеология ишини янада такомиллаштириш — партия комитетлари партия фаолиятининг ана шу энг муҳим соҳасига қандай раҳбарлик қилишларига боғлиқдир. Бинобарин, биз партия ташкилотларининг бутун фаолияти амалда идеология ва ташкилотчилик ишининг бирлиги принципи билан суғорилган, бутун идеология ишимиз доимо ҳаёт билан боғланган бўлишига, кадрларни, кенг меҳнаткашлар оммасини, ёшларни коммунистик руҳда тарбиялаш ишига, амалий вазифаларни, коммунистик қурилиш планларини бажариш ишига хизмат қилишига эришамиз.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. П. Павлов** минбарга чиқади.

Кўп миллионли комсомол, барча ёшларимиз, дейди нотиқ, ўз оталарининг ишини бундан буён ҳам муносиб даражада давом эттира берадилар, Коммунистик партиянинг содиқ ва вафодор ёрдамчилари бўладилар. Сўнгги ўн йил ичида комсомол сафига қарийб 30 миллион йигит ва қиз аъзо бўлиб кирди.

Ёш авлодни тарбиялаш проблемалари, дейди сўзини давом эттириб ўртоқ Павлов, мана шу Пленумда катта ва муҳим ўрин эгаллаяпти. Бу — партия ёшларга нақадар меҳрибон ва ғамхўр эканлигининг яна бир далилидир. Биз икки дунё ўртасида жуда кескин идеология кураши, коммунистик идеология билан буржуа идеологияси ўртасида жуда кескин кураш бораётган бир даврда яшаяпмиз. Мана шундай шароитда ёшларни сиёсий жиҳатдан тарбиялаш ва ғоявий чиниқтириш, айниқса революцион традициялар асосида тарбиялаш биринчи даражали аҳамиятга эга бўлиб бормоқда.

Коммунистик қурилиш вазифалари бутун аҳолини илмий коммунизм руҳида тарбиялашни партия Программасининг энг муҳим талабларидан бири қилиб қўйди. Биз бу талабни шундай деб тушунмоқдамизки, ёшлар марксча-ленинча назарияни мунтазам эгаллаб бориши лозим. Ёш авлод ўзида чинакам революционерларнинг хислатлари ва фазилатларини ҳосил қилиши керак. Ҳеч ким ана шу хислатлар ва фазилатларга Ленин сингари эга эмас эди.

Нотиқ айтадики, бизда Ильич ҳақида китоблар ҳали кам нашр қилинмоқда, кинофильмлар ундан ҳам камроқ чиқарилмоқда. В. И. Ленин тўғрисида адабиёт, суратқашлик, кино ва театр асарларини анча кўп яратиш керак. Ленин ҳақидаги ҳар бир сўз, Ленинга бағишланган ҳар бир асар Ильич ўзининг бутун ҳаётини сарфлаган буюк иш учун курашга ёшларни чорласин, отлантирсин.

Ўртоқ Павлов ёш авлодни тўғри тарбиялаш муҳимлиги ҳақидаги фикрни ривожлантириб, ўқувчиларга сиёсий билим беришнинг қўйилишини танқид қилди.

Кинематографчиларимизга алоҳида таъна қилмоқ керак. Ёшлар ва ўсмирлар учун чиқарилаётган фильмлар урушдан аввалдагига қараганда ҳозир камайиб кетгани тўғрими, ахир? Бунинг устига сифат ҳам чатоқ.

Ўртоқ Павлов айтадики, ўз кучи билан клублар, қизил бурчаклар, кутубхоналар, спорт иншоотлари қураётган Черкасс комсомолларининг ташаббусини Н. С. Хрушчев қувватлади, бу эса ёшларни ниҳоятда руҳлантириб юборди.

Нотиқ жуда кўп клублар, маданият саройлари, музейлар, идора залларидан баъзан нақадар нотўғри фойдаланиб келинаётганлигига эътиборни жалб қилади.

Ўртоқ Павлов маҳкамачилик тарбиявий ишда тобора сезиларли ғов бўлиб бормоқда деб таъкидлайди. Масалан, СССР Спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзларининг советлари ихтиёридаги спорт иншоотлари ҳар хил жамият ва бошқармалардагига қараганда 20 баравардан зиёд камдир. Кўнгилли «Локомотив» жамиятининг ихтиёридаги стадионлар миқдори ҳамма умумий таълим мактаблари, институтлар ва профессионал техника таълими билим юртларидаги стадионлар сонига баравар келади. Турли-туман спорт жамиятлари ва советлари параллел равишда «ўз» мусобақаларини ўтказиб, бунга катта-катта пул сарфламоқдалар, кўплаб одамларни ишдан қўймоқдалар. Мамлакатда ягона физкультура ташкилоти тузиш масаласи етилиб қолди, дейди ўртоқ Павлов, бу ташкилот маблағларни, моддий базани бирлаштириши, физкультура ва спортни коммунистик тарбиянинг қудратли воситасига айлантириши керак.

Бизнинг ёшларимиз, дейди сўзини давом эттириб нотиқ, маънавий поклиги, эътиқоди, коллективизми билан ажралиб туради. Бунда, жумладан, совет адабиёти ва санъатининг жуда катта хизмати бор. Лекин баъзи бир ёзувчилар, кинематографчилар олий идеялар, коммунизм тўғрисида гапиришга аллақандай «иймана» бошладилар. Улар «ҳаёт ҳақиқати»ни қидираётганликларини важ қилиб, катта ҳаётдан бир чеккада турган кишиларни тобора кўпроқ тасвирлай бердилар. Китобларнинг саҳифалари ва кинотеатрларнинг экранларида иродасиз йигитчалар, ноумид қизчалар пайдо бўлиб қолди. С. П. Павлов айтганидек, ана шу енгилтак, ишёқмас ёш авлоднинг қиёфасини гавдалантиради, деган фикрга совет ёшлари ҳеч қачон қўшилмайди. Ёшларимизнинг, дейди у, фақат битта катта ва порлоқ йўли бор у ҳам бўлса, коммунизм учун кураш йўлидир. Совет ёшларининг тақлид қилишга ҳамиша интилиб келган ва интилаётган фақат битта қаҳрамони бор, у ҳам бўлса, ижодкор, курашчи коммунистдир.

Ўртоқ Павлов пировардида айтдики, ёшларни тарбиялашдаги камчиликларни йўқотиш учун ВЛКСМ Марказий Комитети, комсомол ташкилотлари ҳамма чораларни кўрадилар. Комсомол жамоат ва давлат ташкилотлари билан мустаҳкам ҳамкорликда ишлаб, коммунизм учун мард, саботли курашчилар авлодини тарбиялашда партияга ёрдам бера беради.

СССР Фанлар академиясининг президенти **М. В. Келдишга** сўз берилади.

Мазкур Пленум идеология иши масалаларига бағишлаб ўтказилмоқда, деди у. Бу масалалар бутун халқ учун жуда катта аҳамиятга эга бўлиб, коммунистик қурилишнинг ҳар бир актив қатнашчисини астойдил қизиқтирмоқда. Идеология иши масалалари фан ходимлари учун айниқса муҳим аҳамиятга эга, чунки марксча-ленинча назария илм-фанни ривожлантиришнинг негизи ҳисобланади.

Ўртоқ Келдиш ижтимоий фанларнинг коммунистик қурилишдаги ролини тавсифлаб берди.

Коммунизм қурувчиларнинг ғоявий-сиёсий этик ва эстетик тарбиясига доир проблемаларни назарий жиҳатдан ишлаб чиқиш ҳам ижтимоий фанларнинг вазифаси эканлигини эслатиб ўтгач, ўртоқ Келдиш адабиётшунос ва санъатшунос олимларни, биринчи галда, адабиёт ва санъат асарларининг ғоявий йўналишига тааллуқли масалалар билан шуғулланиб, кенг китобхонлар оммасига тушунарли асарлар яратишга чақирди.

Коммунистик жамиятнинг моддий-техника базасини яратишда ҳам, шунингдек коммунистик жамият кишисини ғоявий шакллантиришда ҳам, дейди сўнгра олим, фаннинг роли муттасил ортиб бормоқда. Социалистик давлатимиз илм-фанни ривожлантиришда мисли кўрилмаган юксалишга эришганлигини эндиликда, ҳатто душманларимиз ҳам тан олишга мажбур бўлмоқдалар. Валерий Биковский билан Валентина Терешкованинг космосдаги ажойиб парвози бунинг янги ёрқин далилидир. Фанимизнинг барча ютуқлари сингари бу муваффақият ҳам мамлакатдаги умумий тараққиётнинг ажралмас қисми ҳисобланади.

Ўртоқ Келдиш ўз нутқининг талайгина қисмини табиийт фанларининг техника тараққиётидаги, шунингдек дунёқарашни шакллантириш, идеологиядаги ролига бағишлади.

Сўнгра, ўртоқ Келдиш ҳозирги техника тараққиётини анализ қилиб берди.

М. В. Келдиш сўзининг охирида бундай дейди: идеология масалаларига қаттиқ эътибор бериш, марксча-ленинча назарияни фаннинг турли соҳаларидаги конкрет тадқиқотларга ижодий татбиқ этиш, душманнинг концепцияларига ғоявий жиҳатдан ҳушёр, муросасиз бўлиш, илм-фанга реакцион қарашларнинг кириб қолишига қарши тинмай кураш олиб бориш — совет фанини ҳамма асосий соҳалар бўйича жаҳонда биринчи ўринга олиб чиқишнинг зарур шартларидан биридир.

Кинорежиссёр **Г. Н. Чухрай** ўз нутқида Коммунистлар партияси раҳбарлиги остида халқимиз амалга оширган улкан ишлар тўғрисида гапирди.

Ярим аср муқаддам Россияда одамлар жинчироқ ёқиб кун кечиришар эди, ҳозир эса биз космик фазоларга салобатли кемаларимизни учирган чоғимизда, жаҳон аҳли илм-фанимиз, техникамиз, тафаккуримиз шарафига қарсаклар чалмоқда.

Чет элларда, капиталистик мамлакатларда, деди сўзини давом эттириб нотиқ, русларнинг табиатини тушуниб бўлмайди, деган ҳар қандай назарияларни тўқиб чиқармоқдалар, ҳар хил бемаъни гапларни тарқатмоқдалар, кучимиз нимада эканлигини ўз халқига рўй-рост айтиб беришни истамаганликлари учун ана шундай қилмоқдалар. Бу «назария»ларнинг ижодчилари ҳамма ва ҳар қандай машаққатларни енгишимизга имконият берган кучимиз — идеяларимизнинг кучи, марксизм-ленинизмнинг кучи, асримизнинг энг олий, энг гўзал, энг инсонпарвар зафарли идеяларнинг кучи эканлигини яхши биладилар.

Ушбу Пленумнинг зўр аҳамияти шундан иборатки, у, коммунистик тарбия масалаларини, икки идеологиянинг кураши масалаларини янада кучли тарзда, ленинча принципиаллик билан ўртага қўйди. Бу эса, бутун ҳаётимиз учун жуда муҳим аҳамиятга эга.

Г. Н. Чухрай сўнгги ўн йил ичида совет санъати айниқса катта ютуқларга эришганлигини кўрсатиб ўтади. Бироқ, совет санъатида, жумладан, кинематографияда ёт таъсирларнинг муайян элементлари пайдо бўлдики, бунга қарши кураш олиб борилмаса, каттагина зиён етказиб қўйиши мумкин. Айрим санъаткорлар ғоявий позицияларининг дудмаллиги уларнинг ижодига салбий таъсир кўрсатди. Баъзи бир санъаткорлар ва танқидчилар ўз асарларида буржуа идеологиясига нисбатан муросасозлик қилдилар.

Нотиқ партия ва ҳукумат раҳбарларининг ижодкор интеллигенция вакиллари билан учрашувлари адабиёт ва санъатнинг ҳамма арбоблари учун жуда катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатиб ўтади. Шу муносабат билан ўртоқ Чухрай бундай дейди: Марказий Комитетнинг ушбу Пленумини, унинг Президиумини ва шахсан Никита Сергеевич Хрушчевни ишонтириб айтмоқчиманки, коммунист санъаткорлар партиянинг кўрсатмаларини тўғри тушуниб олдилар ва буни амалда исботлашга ҳаракат қиладилар.

Энг муҳими — янги одамни — коммунистик жамият кишисини санъат воситалари билан тарбиялашдир. Бу вазифани ҳал қилиш жиддий равишда ишлашни, ҳаётни, санъат қонунларини чуқур билиб олишни талаб қилади. Бу вазифани ҳал этиш учун ижодда катта ташкилотчилик иши ва назарий иш олиб бориш, энг муҳими эса — коммунистик ғоявийлик, принципиаллик ва дадиллик кўрсатиш керак.

Сўнгра, Г. Н. Чухрай танқидчиларимизнинг камчиликлари ҳақида гапиради.

Ўртоқ Чухрай ўз нутқининг охирида бундай деди: Мен кинематографчиларимизни яхши биламан, улар — партиямизга чексиз содиқ бўлган олижаноб кишилардир. Кинематографчиларимиз партия талабига, ўзларининг халқ олдидаги бурчлари талабига муносиб равишда ишлай берадилар.

Шундан кейин Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ **Ш. Р. Рашидов** сўзга чиқади. (**Ўртоқ Ш. Р. Рашидовнинг нутқи газетамизда босилмоқда**).

* * *

Пленум Марказий Комитет Пленумининг қарори лойиҳасини тайёрлаш учун ўртоқ **Л. Ф. Ильичев** раислигида комиссия сайлади.

КПСС Марказий Комитетининг Пленуми 21 июнда ўз ишини давом эттирди. (ТАСС).

Ўртоқ Ш. Р. РАШИДОВ нутқи

Ўртоқлар, кейинги ўн йиллик партиямиз тарихида алоҳида ўрин тутади. Шу қисқа муддат ичида кураш ва ғалабаларнинг ғоят катта йўли босиб ўтилди. Бу ўн йилликда мамлакатимиз экономикаси ва маданияти мислсиз даражада гуллаб яшнади. Шу ўн йилликда совет фани ва техникаси мислсиз юксалди. Худди шу давр ичида партия жаҳонга коммунизм қурилишининг улуғвор Программасини яратиб берди, худди шу йиллар ичида совет халқи инсониятнинг космосни забт этиш ҳақидаги дадил орзусини рўёбга чиқарди. Бу йилларда бўлиб ўтган жаҳоншумул-тарихий воқеаларнинг аҳамияти асрлар бўйи ўчмайди. Бизнинг Ватанимиз қудратли кема сингари баҳодирона кўкси билан тўлқинларни кесиб ўтиб, ҳамма тўсиқларни бартараф этиб, эзгу соҳил сари — коммунизм сари ғолибона илгарилаб бормоқда. Марксизм-ленинизм кеманинг дарғачиси — партиямизнинг ишончли ва пухта ишлайдиган компасидир. Коммунистик кемамизни мустаҳкам, ишончли қўллар, атоқли ленинчи — Никита Сергеевич Хрушчев бошчилигидаги ленинчи Марказий Комитет бошқариб бормоқда. (**Қарсаклар**).

Мамлакатда буюк яратувчилик ғайрат-шижоати жўш урмоқда, ҳамма жойда ер юзидаги энг улуғ бахт — коммунизм йўлида илҳомбахш ижодий меҳнат булоқдек қайнаб-тошмоқда. Коммунизм йўлидаги кундалик ишларимизда Ватан манфаатларини ҳамма нарсадан юқори қўювчи янги типдаги одам шаклланиб бормоқда. У, ўзи яшаб турган жойдан янги шаҳарлар қуриладиган жойларга бажонидил бормоқда, табиий бойликларнинг янги ҳазиналарини очмоқда. У, қолоқ участкаларни илғорлар қаторига чиқариш учун ана шу участкаларга ўтмоқда. У ўз меҳнатининг буюк мақсадини билганлиги, ўз жонажон социалистик Ватан бойликларини кўпайтираётганлигини англаганлиги туфайли шундай қилмоқда.

Фақат ана шундай юксак ғояли ва қалби гўзал кишиларгина мўъжизалар ярата олади, совет воқеълиги бундай мўъжизаларга ниҳоятда бойдир. Бу — партиямизнинг идеология соҳасидаги жуда катта фаолиятининг натижасидир. Ана шу фаолият партия XX съездидан кейин, яъни партия Сталин шахсига сиғинишни қатъий қоралаб, унинг зарарли оқибатларини тугатганидан кейин, партия турмушининг ленинчи нормаларини тиклаганидан кейин, меҳнаткашларни ғоявий-сиёсий жиҳатдан тарбиялашнинг ленинча принциплари яна тантана қилгандан кейин айниқса кенг қулоч ёзди.

Ҳақли суратда марксизм-ленинизм хазинасига ҳисса бўлиб қўшилган XX, XXI ва XXII съездларнинг тарихий ҳужжатлари, партиянинг янги Программаси, КПСС Марказий Комитети Пленумларининг қарорлари ва материаллари, ўртоқ Н. С. Хрушчевнинг докладлари ва нутқлари партиянинг идеологик аслаҳахонасини бойитди.

Ўртоқлар! КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Ильичевнинг муфассал докладида партиямиз кейинги йилларда олиб борган ғоят катта тарбиявий ишларга якун ясалди ва меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашни янада кучайтириш юзасидан конкрет вазифалар белгилаб берилди. Идеология иши коммунизм учун курашда тобора актив ва қудратли омил бўлиб қолмоқда. Бу иш кўп қиррали ва хилма-хилдир.

Мен идеология ишининг энг муҳим соҳаларидан бирига — меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялаш масалаларига тўхталиб ўтмоқчиман. Бу ишдаги муваффақиятларимиз шу қадар каттаки, ҳатто социализмнинг ашаддий душманлари — кўп миллатли давлат яшай олмайди, деб умид боғлаган душманлар ҳам лол бўлиб қолдилар. Бизда миллатларнинг илгариги тарқоқлигидан, бир-бирига адоват ва ишончсизликдан асар ҳам қолгани йўқ. Совет Иттифоқидаги ҳамма халқлар бузилмас қардошлик алоқалари билан боғланган бўлиб, тотув, меҳрибон, аҳил оилада яшамоқдалар, бу оилада ҳамма бир киши учун ва бир киши ҳамма учун жон куйдиради.

Биз: совет халқи, совет кишиси, деган сўзни жуда кўп ишлатамиз. Биз бу сўзларга одатланиб қолганмиз. Бироқ бу сўзларнинг маъноси нақадар чуқур! Бу сўзлар биз миллатларнинг бир-бирига яқинлашуви ва қўшилиши сари нақадар ишонч билан ҳормай-толмай бораётганлигимиздан яққол далолат беради. Бизда кишиларнинг янги, таркиб топган бирлигини Н. С. Хрушчев классик тарзда қуйидагича ифодалаб берди: «СССРда, — дейди Никита Сергеевич, — ягона характерли хусусиятларга эга бўлган турли миллат кишиларининг янги тарихий бирлиги — совет халқи ташкил топди. Улар умумий социалистик Ватан — СССРга, умумий иқтисодий база — социалистик хўжаликка, умумий социал-синфий структурага, умумий дунёқараш — марксизм-ленинизмга, коммунизм қуришдан иборат умумий мақсадга эгадирлар, уларнинг маънавий қиёфасида, психологиясида кўпгина муштарак хусусиятлар бор».

Мамлакатимизда миллий муносабатларни чуқур умумлаштириш асосида чиқарилган бу хулоса катта назарий ва амалий аҳамиятга эга. Бу хулоса миллий масала ҳақидаги ленинча таълимотни янада ижодий ривожлантириш учун таянч нуқтаси бўлиб, бу таълимот партиянинг янги Программасида ўз ифодасини топди.

Никита Сергеевич Хрушчевнинг асарларида ишлаб чиқилган ва илмий жиҳатдан асосланган миллий масалада икки тенденция ҳақидаги, коммунистик қурилиш даврида миллий муносабатлар тараққиётининг янги босқичи тўғрисидаги жуда муҳим қоидалар — марксизм-ленинизм назариясига қўшилган ғоят катта ҳиссадир.

Мамлакатга раҳбарлик қилиш соҳасида XX съезд ишлаб чиққан ленинча йўлнинг изчиллик билан ўтказиб келинаётганлиги, ленинча миллий сиёсат принципларининг тикланганлиги ҳамма миллат меҳнаткашлари оммасининг ташаббускорлиги ва ижодий активлигини кенг авж олдиришни таъминлаб, барча иттифоқчи республикалар экономикасини юксалтириш суръатларини мислсиз суратда жадаллаштириб юборди.

Етти йиллик йилларида Ўзбекистон халқ хўжалигига бундан аввалги 20 йил ичида ажратилган миқдорда маблағ сарфланмоқда. Республика қиёфаси деярли кун сайин ўзгариб бормоқда. Янги шаҳарлар ва посёлкалар қад кўтармоқда, энг замонавий заводлар ва уй-жой бинолари барпо этилмоқда, жуда катта гидроиншоотлар қурилмоқда, яқиндагина гармсел изғиб юрган чўлларда бугун суғориш каналлари лентадек кўмкўк бўлиб товланиб турибди, бепоён пахта далаларини, боғлар ва токзорларнинг ям-яшил либосини кўрсангиз баҳри-дилингиз очилади. Етти йилликнинг тўрт йили ичида биз уч юз корхона ва цехни ишга туширдик. Булар орасида Олтинтопган қўрғошин-рух комбинатининг мис комплекси, Оҳангарон цемент заводи, Фарғона нефть тозалаш заводи, Чирчиқдаги ўтга чидамли ва эриши қийин металлар заводи ва шу сингари кўпгина индустриал гигантлар бор. Республиканинг энергетика қудрати барқ уриб ўсмоқда.

Шу йилнинг ўзида ишга тушириладиган электр станцияларининг янги қувватлари йилига 2 миллиард 360 миллион киловатт-соат электр энергияси беради. Бу эса республикадаги ҳамма электр станциялари 1950 йилда ҳосил қилган электр қувватига тенгдир.

Химия корхоналари бу йил 1958 йилдагига қараганда тахминан икки баравар кўп маҳсулот беради. Битмас-туганмас табиий газ бойликлари ва бошқа хом ашёлар Ўзбекистонни қисқа муддат ичида катта химия корхоналарига эга бўлган республикага айлантириш имконини беради.

Ўсишимизни кўрсатувчи ҳар бир рақам, ҳар бир маълумот — партиянинг тўғри иқтисодий сиёсатининг чинакам зафарли тантанасидир. Бу сиёсат мамлакатимиздаги халқлар қардошларча дўстлигининг ва улар ўртасида ҳамкорликни кенгайтиришнинг негизини ташкил қилади.

Ҳақиқатан ҳам биз бир ўзимиз республикани шу қадар юксакликка кўтара олар эдикми? Албатта, йўқ. Барча совет кишилари биз билан биргадир. Уларнинг саҳий ёрдами, ишларимизда уларнинг қардошларча иштироки ҳар қандай вазифани ҳал этиш имконини бермоқда. Барча совет кишиларининг саҳий ёрдами бўлмаса ва қардошларча иштироки бўлмаса, биз республикани бундай юксакликларга кўтара олмас эдик. Интернационализм руҳида тарбиялаш соҳасидаги ҳамма ишларимизда мана шу ёрдамни, барча халқлар ва аввало улуғ рус халқи биз учун жуда кўп иш қилаётганлигини ҳамиша эслатиб турамиз. Биз меҳнатда ҳам, бутун ҳаётимизда ҳам улуғ рус халқининг кўмагини ҳамиша ҳис қилиб турибмиз. (**Гулдурос қарсаклар**).

Бизга Москва станоклар ва машиналар, Ленинград энг яхши турбиналар ва ускуналар, Сибирь ёғоч-тахта ва минерал ўғит, Урал ва Украина металл ва тракторлар, Қозоғистон ғалла, Озарбайжон ва Туркманистон нефть маҳсулотлари бермоқда... Айтиб адоқ қилиб бўлмайди! Республикаларнинг ҳаммаси ўз қаҳрамонона меҳнатининг самараларидан бизни баҳраманд қилмоқда. Мамлакатнинг ишлаб чиқарувчи кучларини янада ривожлантириш манфаатлари йўлида ўз территориясининг бир қисмини бир-бирига топшириш сингари қардош халқларнинг олий ҳиммат иши ҳам социализм шароитидагина амалга оширилиши мумкин. Қозоғистон яқинда бизнинг республикамизга ўз ерларидан 3 миллион гектарини инъом қилди. Ўзбекистон халқлари ўз қардошларидан самимий миннатдор бўлиб, уларга қардошларча жавоб бермоқдалар. Биз Москва ип йигирувчиларига машиналар, Иваново тўқимачиларига пахта, тожикистонлик дўстларга пахта териш агрегатлари, Украина металлургларига мис концентрати, Белоруссия энергетикларига кабель юбормоқдамиз. Ҳар куни барча қардош республикаларга Ўзбекистон саноати ва қишлоқ хўжалиги маҳсулотлари ортилган эшелонлар жўнатиб турилибди. Яқинда эса жаҳонда энг катта газ қувурининг пўлат трассаси бўйлаб қадимий ва навқирон Бухородан индустриал Уралга зангори ёнилғи юборила бошлайди. Бу газ қувурини халқ меҳр билан дўстлик трассаси, деб атамоқда. (**Қарсаклар**).

Бу муваффақиятларнинг ҳаммаси кишини қувонтиради, қанот бағишлайди. Ўзбекистон меҳнаткашлари Ватан бахт-саодати йўлидаги меҳнат қилишни ўз интернационал бурчлари, битмас-туганмас бахт-саодат ва илҳом манбаи, деб билмоқдалар.

Биз Марказий Комитет Пленумига шуни қувонч билан маълум қиламизки, Ўзбекистон саноати етти йилликнинг контроль рақамлари даражасида бормоқда, маҳсулотнинг бир қанча жуда муҳим турларини ишлаб чиқариш жиҳатидан эса 1965 йилга белгиланган даражадан ҳозироқ ўзиб кетилди.

Республика қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари ҳам планларни муддатидан илгари бажармоқдалар. Дон, пилла ва бошқа бир қанча маҳсулотлар етиштириш юзасидан етти йилликнинг ўтган беш йили топшириқлари ошириб бажарилди, қоракўл тери ва каноп етиштириш ҳамда давлатга сотиш соҳасида эса етти йилликнинг охирига мўлжалланган даражага эришилди.

Кейинги йилларда мисли кўрилмаган табиий офатлар пахтачиликдаги ишларни жуда мураккаблаштириб юборди. Ўтмишда бундай офатлар деҳқонлар учун ҳақиқатан ҳам катта фалокат эди. Ҳозир аҳвол тамомила бошқача. Республика пахтакорлари КПСС Марказий Комитети ва Иттифоқ ҳукуматининг доимий ёрдамига, замонавий техниканинг қудратига таяниб, илғор агротехника усулларидан кенг фойдаланиб, ўз уюшқоқликларини, фидокорона меҳнатларини табиат инжиқликларига қарама-қарши қўйдилар. Ана шундай оғир шароитларда ўтган 4 йил мобайнида Ватанга шундан аввалги тўрт йилдагига нисбатан 840 минг тонна кўп пахта топширилди. Шундай бўлса ҳам давлат олдида қарзмиз. Бу йил аҳвол янада оғирлашди. Бир миллион гектардан кўпроқ пахта майдони зарар кўрди, талайгина майдонларда чигитни икки ва уч марта қайтадан экишга тўғри келди.

Аммо, ҳар қандай қийинчиликлар ҳам бизнинг ирсдамизни, мақсадга эришиш йўлидаги қатъиятимизни бўшаштира олмайди.

Пахта — мамлакатимизнинг бойлигидир. Пахта — дўстлигимизнинг моддий ифодасидир. Пахта — бизнинг ҳаётимиз, бизнинг қалбимиздир. Ўзбекистон коммунистлари, барча меҳнаткашлари ўз вазифаларини худди шундай деб биладилар. Биз табиий офатларни писанд қилмай, «оқ олтин» етиштиришни кескин суратда кўпайтириш учун ҳамма чораларни кўрмоқдамиз.

Яхши оилада ака-ука бир-бирига кўмаклашгани каби, Ватанимиздаги республикалар оиласида ҳам бу республикаларнинг ҳар бири ўз тажрибаси, ўз билими билан бошқаларига ёрдам бермоқда.

Белоруссия ва Иваново областидаги саноат корхоналари билан, Тожикистон, Туркманистон, Қирғизистон, Қозоғистон, Озарбайжон ва Арманистон пахтакорлари билан социалистик мусобақамиз ажойиб традиция бўлиб қолди. Ана шу мусобақа кишиларни коммунистик ўзаро ёрдам руҳида тарбияламоқда, ҳар бир республикани илғор тажриба билан бойитмоқда. Бизнинг давримизда миллий маданиятларнинг яқинлашуви тобора кўзга кўринарли тус олиб бормоқда. Ҳар бир миллатнинг маданий ҳазинаси интернационал характерга эга бўлган ижодий асарлар билан тобора кўпроқ бойимоқда. Миллатлар ва элатларнинг ғоявий бирлиги кучайиб бораётганлиги худди шу нарсада ўз ифодасини топмоқда. Ҳаётимизга чуқур сингиб кетган ишлар — қардош адабиётлар ва санъатларнинг ўн кунликлари ва ҳафталиклари, қардош республикалар музика маданияти кечалари, виставкаларни айирбошлаш, театр коллективларининг ўзаро гастроллари, телевизион ва радио эшиттиришларни айирбошлаш, газеталарнинг махсус сонларини биргаликда чиқариш маданиятларнинг яқинлашувига ва бир-бирини бойитишига анча катта ёрам бермоқда.

Санъат ва адабиёт тили халқларни яқинлаштиради. Шу сабабли биз, қардош республикалар ёзувчиларининг асарларини нашр этишга катта эътибор бермоқдамиз. Партиямизнинг XX съездидан кейинги даврдагина бизда қарийб 300 китоб ўзбек тилига таржима қилиниб, кўп нусха нашр этилди. Демак, адабиётимиз ўзанига 300 та янги чашма қўшилиб, уни тўлатди ва бойитди.

Рус тили ҳақиқатан ҳам халқларни яқинлаштирувчи мўъжизали кучдир. Рус тили бизнинг иккинчи она тилимиз бўлиб қолди.

Ўзбекистонда яшовчи ҳар бир киши ўз оғасининг тилини — Пушкин ва Горький тилини, улуғ Ленин тилини ўрганишни шарафли иш деб ҳисоблайди! (**Қарсаклар**).

Бизнинг давримизда совет республикалари аҳолиси ўз миллий состави жиҳатидан тобора аралашиб кетмоқда. Социалистик миллатларнинг яқинлашув процесси худди шу нарсада ўзининг жуда ёрқин аксини топмоқда. Ўзбекистонда ўзбеклар ва руслар, қорақалпоқлар ва украинлар, тожиклар ва қозоқлар, қирғизлар ва туркманлар, татарлар ва корейслар, озарбайжонлар ва арманилар, хуллас мамлакатимиздаги деярлик барча миллатларнинг вакиллари худди қардошлардек яшамоқдалар ва меҳнат қилмоқдалар. Бизда ҳар бир корхона, ҳар бир колхоз ва совхоз, ўқув юрти, ҳар бир ташкилот, ҳар бир коллективда кўп миллатларнинг фарзандлари бор. Биз ўз республикамиз аҳолисининг интернационал состави билан фахрланамиз. Биз бунда доно ленинча миллий сиёсат тантанасини, коммунистик ахлоқнинг одам одамга дўст, ўртоқ ва биродар деган юксак принципи амалга ошганлигини яққол кўриб турибмиз. (**Қарсаклар**).

Яқинда Совет Ўзбекистони хотин-қизларининг III съезди бўлиб ўтди. Бу съездда тошкентлик темирчи Шоаҳмад Шомаҳмудов ва унинг рафиқаси Баҳри опа сўзга чиқдилар. Съезд иштирокчилари ўринларидан туриб турли миллатларга мансуб бўлган 16 болани ўз тарбиясига олиб ўстирган ана шу ажойиб кишиларни табрикладилар. (**Гулдурос қарсаклар**). Бизда бундай мисоллар оз эмас. Бу мисолларнинг ҳар бири совет кишиларимизнинг чинакам интернационализмини яққол исбот этувчи далилдир.

Ўзбекистон партия ташкилоти меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялашга жуда катта эътибор бермоқда. Республикада амалга оширилаётган ҳамма тадбирлар — съездлар, конференциялар, пленумлар, йиғилишларнинг ҳаммаси социалистик интернационализм идеялари руҳи билан чуқур суғорилгандир. Дўстлик темаси агитация-пропаганда ишида, адабиёт ва санъатда етакчи темалардан биридир.

Кўп миллатли республика шароитида кадрларни тўғри танлаш ва интернационализм руҳида тарбиялаш жуда катта аҳамиятга эгадир. Партия ташкилотлари бу ишда ленинча принципларга, КПСС Программасининг талабларига қаттиқ амал қилмоқдалар. Бирон бир ходимга баҳо беришда унинг ишчанлик ва сиёсий хислатлари бирдан-бир мезондир. Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети номенклатурасидаги ходимлар ўртасидагина 22 миллат вакиллари, республика Олий Совети ва маҳаллий Советлар депутатлари составида эса қарийб 40 миллат фарзандлари бор.

Биз идеология ишимизда республика аҳолиси кўп миллатлардан иборат эканлигини эътиборга олмоқдамиз. Бизда етти тилда газеталар нашр қилинмоқда ва умумий таълим мактабларида дарс олиб борилмоқда, ўн бир тилда радиоэшиттиришлар ўтказилмоқда. Шу билан бирга биз миллатчилик хурофотлари ва хатолари яшовчан эканлигини унутиб қўйганимиз йўқ. Бундай хурофот ва хатолар нурафшон уфқимизда баъзан ўтмишнинг шарпасидек кўриниш бериб қолади. Ана шу хурофотлар ва хатолар миллий ўзига хослик байроғи остида маданиятнинг умрини яшаб бўлган архаик формаларини сақлаб қолиш йўлидаги уринишларда намоён бўлмоқда. Миллатчилик характеридаги сарқитлар диний сарқитлар билан чамбарчас чатишиб кетиб, қолоқ традициялар формасида майдонга чиқади. Улар хотин-қизларга нисбатан феодал-бойларча муносабатда бўлишга доир айрим фактларда ҳам намоён бўлмоқда. Кейинги йилларда, бизда баъзи кишилар шахсга сиғиниш оқибатларига қарши кураш баҳонаси билан ўтмишда реакцион буржуа миллатчилик оқими бўлган жадидизмни ва унинг идеологларини оқлашга уриниб кўрдилар.

Республика партия ташкилоти ана шу зарарли уринишларга қатъий зарба берди. Республикада ўтмишнинг ҳамма сарқитларига қарши кун сайин ҳужумкорлик билан кураш олиб борилмоқда. Бунинг учун оммага идеологик таъсир кўрсатишнинг ҳамма воситалари, пропаганда ва агитация воситалари, матбуот, радио, телевидение, адабиёт ва санъатдан фойдаланилмоқда.

Республикада ижодий союзлар съездлари, интеллигенция съездлари, хотин-қизлар съездларининг ўтказилиши, меҳнаткашларни интернационализм руҳида тарбиялаш юзасидан махсус илмий конференциялар ўтказилиши ўтмиш сарқитларига қарши курашда муҳим роль ўйнамоқда. Бутун республикамизда хўжалик ва маданий қурилиш соҳасида, фан ва техникани ривожлантириш, идеология ишининг қўйилишида катта тажриба тўпланди. Коммунизм йўлидан олға ҳаракат қилиб борганимиз сари бу тажриба янада кўпаяди. Лекин шунга қарамай, ана шу яхши тажрибанинг кўп қисми ҳали ҳамма республикаларга ёйилмоқда, деб бўлмайди. Бизнинг фикримизча, республикалар ўртасида тажрибаларни айирбошлашни кенг йўлга қўйиш керак. Ҳозирги вақтда йирик иқтисодий районлар ва республикалараро партия ҳамда хўжалик органларининг тузилганлиги муносабати билан бунинг учун айниқса қулай шароитлар яратилди.

Мамлакатимизда миллий масалани марксча-ленинча ҳал этиш соҳасида тўпланган жуда бой тажриба ҳамда коммунизм қурилиши кенг авж олдирилган даврда миллий муносабатларни янада ривожлантириш проблемалари жаҳон коммунистик ва ишчилар ҳаракати учун ҳақиқатан ҳам жуда катта аҳамиятга эгадир. Бизнинг олимларимиз ана шу тажрибани чуқурроқ тадқиқ қилиб, социалистик миллатларнинг шаклланиши ва равнақ топиши, уларнинг муттасил яқинлашиш процессини ҳар томонлама очиб берувчи йирик асарлар яратадиган вақт келди.

Ўртоқлар! Совет халқларининг ленинча дўстлиги жаҳоншумул-тарихий ғалабаларимизнинг тош-метиндек мустаҳкам негизидир. Ўзбекистон меҳнаткашларининг қалбида ўзбек халқининг нур ва билимлар чўққисига кўтарилишига, тараққиётнинг кенг йўлига чиқиб олиб, чинакам инсоний бахт-саодатга эришувига ёрдам берган улуғ Ленинга, Коммунистик партияга, улуғ рус халқига самимий муҳаббат ва чуқур миннатдорчилик туйғулари абадий яшайди. (**Қарсаклар**).

Ўзбекистонни серқуёш ўлка деб атайдилар. Бундай деб аташларига жануб қуёшимизнинг саҳийлигигина сабаб эмас, бу қуёш авваллари ҳам еримизга нур сочган эдию, аммо халқимизнинг турмушига ҳаётбахш ҳарорати бермаган эди. Бу қуёш ҳаётга ҳарорат бермай, балки ҳаётни кул қилиб совурган эди. Аммо еримизнинг гуллаб-яшнаши ва ноз-неъмат бериши учун, меҳнат аҳли ялчиб, қувноқ ҳаёт кечириши учун қуёш нурининг бир ўзигина кифоя қилмас эди.

Бизнинг республикамиз Улуғ Октябрь, улуғ Ленин бағишлаган нур туфайли серқуёш ўлка бўлиб қолди. Қадимий офтоб Совет ҳокимияти давридагина порлоқ нур соча бошлади ва еримизга, қалбларимизга чинакам ҳарорат бера бошлади.

Ўлмас Лениннинг порлоқ генийси, ленинча миллий сиёсат, партиямизнинг донишмандлиги, озод халқларнинг иродаси ва меҳнати Ўзбекистонни серқуёш ўлкага, социализмнинг Шарқдаги машъалига айлантирди.

Партиямизнинг Марказий Комитетини, КПСС Марказий Комитети Президиумини ва азиз Никита Сергеевич, шахсан Сизни ишонтириб айтаманки, марксизм-ленинизмнинг ҳамиша ғолиб байроғига содиқ бўлган, социалистик интернационализм руҳида тарбияланган Ўзбекистон партия ташкилоти идеология ишини коммунистик қурилиш вазифалари даражасига кўтариш учун ҳамма чораларни кўради. (**Гулдурос қарсаклар**).

ИЛҒОР тажриба МИНБАРИ

ҒЎЗА ТОМИРИГА ҚОН!

Р. ХУДОЙБЕРДИЕВ
Ўрта Чирчиқ. «Ленин йўли» колхозининг кекса сувчиси.

□ □ □

Саратон кирди. Ғўза томирига қон керак энди. Бу — шу кунларда ғўзага сув, сув ва яна сув бергин деган гап.

Маълумки, пахтага анча меҳнат сарфлаб қўйдик. Энди ана шу меҳнатни юзага чиқаришда суғориш катта аҳамият касб этади. Ғўзани суғоришдан гап борганда ер шароити тўғрисида фикр юритиш керак бўлади. Баъзибир карталарда ерости сувлари яқин, иккинчи бир жойда эса ерости сувлари чуқур жойлашган. Ана шундай ерларни суғорганда жуда хушёрлик қилиш керак. Борди-ю ерости сувлари яқин жойлашган картадаги кўчатларга кўп сув бериб юборилса, сарғайиб ўсишдан тўхтаб қолиши мумкин. Нега деганда ғўзага берилган оқин сув ерости суви билан қўшилади. Бундай ҳолларда ерости суви кўпайиб юзага тепиб кетади. Қуёш ҳароратидан сув исийди. Ана шундай илиқ сув ғўза танасига ҳаддан ташқари кўп келиб туриши натижасида кўчатни бўшаштириб юборади. Кўриниб турибдики, ғўза ривожланишдан маълум давргача тўхтаб қолади, шоналарини тўкиб юборади.

Ерости сувлари яқин карталар ҳақида гапирдик. Лекин ерости сувлари жуда чуқур жойлашган карталаримиз ҳам бор. Хўш, ана шундай майдондаги кўчатларга сув беришни қандай ташкил қилиш керак? Бундай майдондаги кўчатлар тез-тез сув талаб қилиб туради. Бинобарин, ғўзани талабига қараб ўз вақтида қондириб суғориш керак. Бордию, шу кунлардаги ёмғир сувига ишониб ғўзага оқин сув берилмаса ютқазиб қўйилади. Чунки ёмғир ғўзага наф келтирмайди, балки зарарлайди. Тупроқни зичлаштириб қотириб юборади. Шунинг учун ҳам ёмғирга ишонмаслик, оқин сув бериб зичлашиб қолган тупроқни юмшатиш, ғўзани жонлантириб юбориш керак.

Муддатидан ўтказиб сув бериладиган бўлса ғўза толиқиб қолади. Нега деганда бундай ғўзалар ерости сувидан баҳраманд бўла олмайди. Айниқса шоналаш ва гуллаш даврида ғўзани чанқатиб қўйиш жуда хавфлидир. Ерости сувлари чуқур жойлашган картадаги кўчатларни чанқатиб қўйди деган сўз ҳосилдан ажралишдан бошқа нарса эмас.

Кўпйиллик тажрибага асосланиб шуни айтиш мумкинки, ғўзанинг сувга бўлган талабчанлиги унинг ривожланишига қараб ортиб боради. Ахир, ёш бола билан катталарнинг истеъмол қиладиган сувлари, овқатлари орасида катта фарқ бор. Кўчат ҳам бамисоли шундай. У ривожланиб ўсиб борган сари сувга кўпроқ талабгор бўлади. Унинг кўнгилдагидек ривожланиб бориши учун албатта ёшликданоқ етарли шароит яратиб бериш керак. Хўш, бу шароитлар нималардан иборат?

Барча майдондаги кўчатларимиз текис шонага кирди. Бироқ ҳозир ғўзаларнинг барглари майда, илдизлари эса ҳали унчалик ривожланмаган. Шунинг учун ҳам мўл ҳосил етиштираман, деган деҳқон шоналар сонини кўпайтириш, уни тўла гулга айлантириш учун қайғириши керак. Бу мақсадга эришиш учун ғўзаларга сувни шундай муддатларда бериш кераккки, чуқурроқ жойдаги тупроқ ҳам етарли намлансин. Шу ўринда яхши натижа берган бир тажриба ҳақида гапирмоқчиман. Ғўза шоналаш ва гуллаш даврида суғорилганда камида бир метр чуқурликда тупроқ намланса кўнгилдагидек бўлади. Нега деганда кўчат энг кўп сув ичадиган пайт ҳам мана шу даврдир. Чунки ўсимлик ўсиши, ривожланиши билан бирга унинг ҳосил шохлари ҳам кўпайиб, меваларига тобора барака кириб боради. Бошқача қилиб айтганда, шундай ривожланаётган кўчатлар сувни кўпроқ истеъмол қилади. Ғўзанинг сувга талаби зўр бўлган шундай пайтда бир метр чуқурликдаги тупроқни етарли намлаб қўйсангиз, илдиз қисми яхши ривожланиб, кўпроқ сув, ҳаво ва озуқа ола бошлайди. Илдиз ривожланиши билан кўчатнинг ер устки қисми ҳам гуркираб қорайиб ўса беради. Сув берганингиздан кейин кўчат ана шундай қорайиб, кучайиб борган бўлса, сув унга ёққан бўлади.

Лекин сув ёқар экан, деб кўчатни сувхўр қилиб юбориш ҳам ярамайди. Нега деганингизда ортиқча сув ичган ғўзанинг ғовлаб кетиши турган гап. Илдиз қисми чуқурга кетмайди. У сувчил бўлиб қолади. Кейинчалик бундай ғўзаларни ҳадеб суғориб туришга тўғри келади. Аввал сувга ўргатиб қўйиб, кейинчалик сувдан тортиб қўйсангиз ҳосилдан ажраб қоласиз. Энг зарарли томони шуки, кўп сув ичиб ғовлаб кетган кўчатларда ҳосил шохлари ҳам, мевалари ҳам кам бўлади. Бўлиқсиз шохлар ўсиб бир-бири билан туташиб кетади. Пастки қисми ҳаво билан тўла таъминланмай қолади. Натижада мевалари тўкилиб кетади.

Борди-ю ғўзага кам сув берилса, илдиз қисми нам қидириб чуқурга кетиб қолади. Ер усти қисмидаги ғўзанинг ўсишига путур етади. Чунки илдизнинг нам қидириб ўсиши ер устки қисми ҳисобига бўлади. Шундай қилиб ғўзанинг ер устки қисми ҳа деганда кўтарилмай, нимжонлашиб ётаверади. Унинг танаси қотиб қолади. Ҳосил шохлари кўпаймайди. Кўриниб турибдики, ҳосилнинг баракаси ҳам бўлмайди.

Ҳар бир деҳқон ўз кўчатига сув бериш билан унинг нормал ривожланишини ва энг муҳими ҳосил тўплашни жадаллаштириши мумкин. Ҳа, ўсимликнинг талабига қараб ўз муддатида суғорилса гулларнинг очилиши аста-секин асосий тананинг тепасига яқинлаша боради. Суғориш билан гулнинг пастдан юқорига қараб очилиб боришини таъминлаган ҳар бир деҳқон ютқазмайди. Чунки биринчи навбатда пастки ҳосил шохларида пайдо бўлган гул тезда кўсакка айланади. Бундай кўсаклар юқори қисмидаги ҳосил меваларига нисбатан анча барвақт ўзини ўнглаб олади, тез етилади.

Ғўзаларни эгат оралатиб суғорган яхши. Эгат оралатиб сув таралганда тупроқ аста-секин намиқиб боради. Ҳаддан ташқари зичлашиб қолмайди. Кўчатнинг илдизлари сув таралмаган эгат томонга қараб яхши ўсади. Оқибатда ўсимлик сув, ҳаво ва озуқа билан тўла таъминланади. Эгат оралатиб суғорилган ғўзалар ғовлаб кетмайди. Биз ана шундай эгат оралатиб суғориш билан ғўзанинг энг пастки, шунинг билан бирга энг қимматли кўсакларининг тез етилишига етарли шароит яратиб берамиз.

Қониб сув ичган карталар етилиши билан кетма-кет культивация қилинади. Шундай қилинмаса меҳнат ҳавога учиб кетиши мумкин. Чунки сув ичган эгатлар етилиб ўтиб кетиши, палахса-палахса бўлиб ёрилиб кетиши мумкин. Ана шу ёрилиш натижасида кўчатнинг илдизлари шикастланади. Шундай ғанимат кунларда илдизнинг шикастланиши ҳосилга путур етди демакдир. Ахир кўчат илдиз билан тирик-да. Ғўзага ҳаёт бериб турадиган илдиз шикастланса ер устки қисми ривожланишдан тўхтайди.

Тупроқ саратонда қайнайди. Биз тупроқнинг тўла қайнаши учун сувдан кейин пешма-пеш сифатли ишлов берамиз. Шунинг билан бирга ҳар бир туп ғўзани меҳр билан суғорамиз. Чунки сув берган ўғитимизни ғўза танасига сингдиради, уни яйратади ва ҳосил меваларини кўпайтиради. Ҳа, кўчатга ҳаёт берувчи қон—сув керак!

СОВЕТ ФАЗОКОРЛАРИГА ТАСАННО!

ҚЎРИҚ ЕРЛИКЛАР КОСМОС ҚАҲРАМОНИНИ ҚУТЛАМОҚДАЛАР

КУСТАНАЙ, 20 июнь. (ТАСС мухбири). Шаҳарнинг марказий майдонига космос қаҳрамони Валерий Биковскийнинг портрети қўйилган. Қизил алвонларга катта ҳарфлар билан шу сўзлар ёзилган: «Валерий Биковскийга шон-шарафлар!», «Валентина Терешковага шон-шарафлар!», «КПСС Марказий Комитетига шон-шарафлар!», «Совет халқига шон-шарафлар!».

Минг-минглаб кустанайликлар майдонга тўпланишади. Ҳамма байрамдагидек шод - хуррам. Бешинчи космонавт Валерий Биковский минбарга чиқади. Гулдурос қарсаклар, «ура!» табрик хитоблари янграйди.

Кустанай қишлоқ область партия комитетининг секретари А. Касимканов митингни очади.

— Космонавт Валерий Биковский,— дейди у, — бизнинг еримизга омон-эсон қўнди. Биз уни ҳукуматнинг масъулиятли топшириғини муваффақиятли бажарганлиги билан табриклаймиз. Азиз Валерий Федорович, биз сизга сиҳат-саломатлик ва космосни забт этишда янги муваффақиятлар тилаймиз.

Пионерлар минбарга чиқадилар. Улар космонавтни фахрий пионерлар сафига қабул қилганликларини айтадилар ва Валерий Биковскийга қизил галстук тақадилар.

Область ижроия комитетининг космос қаҳрамонини «Қўриқ ерларни ўзлаштирганлик учун» медали билан ва меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитетининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотлаш тўғрисидаги қарори ўқиб берилади.

Валерий Биковскийга сўз берилади.

— Мен сизлар билан ҳозир учрашиб самимий сўзларингизни эшитиб турган пайтда шу қадар ҳаяжонланаманки, космосда ҳам шунча ҳаяжонланмаган эдим. Мен шон-шуҳратга тўлиб-тошган қўриқ ерларингизга қўниш бахтига муяссар бўлганлигимдан бениҳоя хурсандман. Қўриқ ердагиларнинг янги ерларни ўзлаштириш соҳасидаги жасоратлари учун уларнинг ҳаммасига самимий миннатдорчилик изҳор қилишга ижозат бергайсиз. Мен ўзимни ҳам қўриқ ерларни ўзлаштирувчилар қаторига қўя олишим билан фахрланаман. Лекин фарқ шундаки, мен космосни ўзлаштиришда қатнашдим. Мен ҳали яқиндагина Валя Терешкова билан гаплашдим. У, қўриқ ерлар меҳнаткашларига оташин саломини топширишни мендан илтимос қилди.

Космосга қилган парвозим тўғрисида шуни айтаманки, бу парвоз муваффақиятли ўтди, аппаратлар нормал ишлаб турди, мен ўзимни яхши ҳис қилмоқдаман. Яна шуни айтмоқчиман: мен ерга қўна бошлаганимда қўриқ ерлар бўмбўш дашт бўлиб кўринди, аммо ерга қадам қўйишим биланоқ неча юзлаб одамлар мени қуршаб олганлигини кўрдим. Мен сизлар билан бир оз вақт бирга бўлсам ҳам, қўриқ ерларда одамлар кўплигини, бу ерда неча юз минглаб кишилар фидокорона меҳнат қилаётганлигини кўрдим. Уз ишингизда, қўриқ ерларни ўзлаштиришнинг ўн йиллигини нишонлаш юзасидан олган юксак мажбуриятларингизни бажаришда сизларга чин кўнгилдан муваффақият тилайман. Қўриқ ерликларнинг бу йил Ватанимизни кўп ғалла топшириб хурсанд қилишларига, давлатимизга кўп миқдорда сут, гўшт ва бошқа маҳсулотлар етказиб беришларига аминман.

...Митинг тамом бўлди. Кустанайликлар космос қаҳрамонини зўр самимият билан аэродромга узатиб қолдилар.

Космонавт Валерий Биковский ерга эсон-омон қўнди. Қадрдон Ерда қизғин қутловлар.

В. Савостьянов фотоси (ТАССнинг махсус фотомухбири).

ЭРТАК ЭМАС, ҲАҚИҚАТ

«Биз эртакларни ҳақиқатга айлантириш учун туғилганмиз» деб куйланади қўшиқда. Бу, шунчаки айтилган гап эмас. Одамлар осмонга учишни қадим замонлардан бери орзу қилиб келар эдилар. Совет замонасида бу орзу рўёбга чиқди.

Афсоналарда кишилар учаргиламлардагина парвоз қилганлар. Лекин хаёлон улар у шаҳардан бу шаҳаргагина учиб ўтганлар. Эндиликда бу афсона ўз кучини тамоман йўқотди. У давримиз олдида ожиз бўлиб қолди. Чунки қаҳрамон совет космонавтлари ер атрофини бир эмас, неча ўн марталаб айланиб чиқмоқдалар.

Мана, бутун ер юзи халқлари яна бир мислсиз қаҳрамонликнинг гувоҳи бўлиб турибдилар. Жасур қиз Валентина Терешкова ва мард ўғлон Валерий Биковскийлар фазога қилган кўпкунлик сафарларидан она-Ватан тупроғига омон-эсон қайтиб тушдилар.

Ватандошларимизнинг буюк қаҳрамонлиги барча совет кишиларининг қалбини қувончларга тўлдирди.

Биз, ишчилар Ватан бахт-саодати йўлида қанчалик кўп меҳнат қилсак, унинг куч-қудрати шунчалик ортади, обрўси ошади. Шу боисдан бугун кечагидан, эртага бугунгидан кўра унумлироқ меҳнат қилишимиз лозимлигини яхши биламиз. Зафарлар кетидан зафар қучайлик, янги ғалабалар билан элимизни қувонтирайлик.

Х. ҲАЙДАРОВ,
«Узсантехгазмонтаж» тресте ишчиси.

В. Терешкова ва В. Биковский— СССР да хизмат кўрсатган спорт мастерлари

Инсоният тарихида жуда катта муваффақиятларга эришганликлари — «Восток-5» ва «Восток-6» йўлдош кемаларида парвоз қилганликлари ҳамда космик фазода жаҳон миқёсида рекорд қўйганликлари учун СССР спорт жамиятлари ва ташкилотлари союзи Марказий совети президиуми Валентина Владимировна Терешковага ва Валерий Федорович Биковскийга СССР да хизмат кўрсатган спорт мастери деган фахрий унвон берди. (ТАСС).

„Космосга аёллар ҳам парвоз қилиши мумкин“

Узбекистонда меҳмон бўлиб турган бразилиялик биохимик олим, Бразилиянинг ЮНЕСКОдаги доимий вакили Пауло Беррадо Корнейро Узбекистон телеграф агентлигининг мухбири билан суҳбатда Валерий Биковский билан биринчи космонавт қиз Валентина Терешкованинг космосда биргаликдаги мислсиз парвозини шарҳлаб берди.

— Совет фани ва техникаси космосда янги ғалабага эришган ана шу ажойиб кунларда СССРда бўлганлигимдан айниқса бахтиёрман, — деди бразилиялик меҳмон.

У, совет ҳамкасблари билан учрашган вақтида унга «Восток-5» ва «Восток-6» кемалари парвозининг аҳамияти ҳамда космик парвоз факторларининг эркаклар ва аёллар организмига таъсирини солиштириб анализ қилишнинг, космосга парвоз қилиш шароитига аёллар организмининг бардош бериши масаласини тадқиқ қилишнинг айниқса катта аҳамияти тўғрисида батафсил гапириб берилганлигини айтди.

— Менинг фикримча, эркак ва аёлнинг биргаликдаги парвози нуқул илмий аҳамиятдан ташқари ижтимоий аҳамиятга ҳам эга, кемаларни бутун халқ яратганлиги ҳам муҳимдир, — деди чет эллик олим. — Бундан ташқари, мен бу ишда олимларнинг ютуқлари ёшларнинг ғайрати иродаси ва жасорати билан яхши боғланганлигини кўриб турибман.

— Ёш аёлнинг космосга парвоз қилганлиги чуқур символик бир ҳолдир,— деди сўнгра П. Б. Корнейро. — Бу факт СССРнинг фан ва техникани ривожлантиришдаги тинч интилишларини яна бир марта тасдиқлайди. Космик фазога эркакларгина эмас, балки аёлларнинг ҳам парвоз қилиши мумкин эканлиги эндиликда аён бўлди.

Пировардида, Пауло Беррадо Корнейро Совет Иттифоқининг космосдаги янги ғалабаси ЮНЕСКОга халқаро ҳамкорликни муваффақиятлироқ ривожлантиришда ёрдам беради, деб таъкидлади.

АТЕИСТЛАР САФИ КЕНГАЙМОҚДА

Тошкентдаги марксизм-ленинизм кечки университетида атеист пропагандистлар тайёрлайдиган атеистик факультет ташкил этилган эди.

Яқинда бу янги факультетни ёш атеистлардан 28 киши тамомлаб чиқди. Улар жойларда илмий атеистик тўгаракларга раҳбарлик қилиб, кенг аҳоли ўртасида пропаганда ишларини олиб борадилар.

Ҳ. УМАРОВ.

ДАЛА КОМАНДИРИ

Раис Миразиз ака ғўзага шира тушганини эшитиб, бош қашиб қолди. Бир томони бунга кўнгли ғаш бўлса, иккинчи томони «9-10 йилдан бери агрономлик қилиб келаётган бўлса ҳам ҳалигача кўзи пишимабди-да» деган ғалати назар билан Элтой акага қараб турарди.

— Нима қил дейсиз, ғўзалар ширага ем бўлиб ётаверсинми?— раис киноянамо луқма ташлади. Унинг ҳаракат ва гапиришидан арқонни атайин узун ташлаб, бу масалани агрономнинг ўзи ҳал қилсин деяётгани шундоққина билиниб турарди.

— Трактор билан бу ишни эплаб бўлмайди, — агроном раиснинг киноясига жиддий гапирди, — то агрегатларга чанглагичлар ўрнатиб ишга туширгунча ғўза тамом бўлади, тўйдан кейин ноғоранинг нима кераги бор.

Раис ҳам, агроном ҳам бир дақиқа сукутда қолдилар. Кейин кутилмаганда иккови баравариға: «Самолёт-чи?» деб юборишди. Ҳазилкаш раиснинг чеҳраси ёришиб:

Устма-уст ёғингарчилик бўлавергани оқибатида пайдо бўлган ширага қарши профилактик тадбир белгилаб олинди. Эрталабдан бошлаб самолёт орқали ширага қарши ҳар гектарга бир килограмм ҳисобида меркаптофос сепиладиган бўлди...

Элтой ака шуларни ўйлаб булут соясида кўм-кўк рангга товланиб ётган яшил дала лабига етиб келганда орқасидан кимдир унинг елкасига қўл ташлади. Ким бўлди экан деб қараган эди. Бригадир Миср ака кулиб турибди. Эски қадрдонларча кўришиб, этик қўнжига уриб қолган ғўзалар ичига киришди. Пайкал ўртасида бригаданинг икки азамати Тошпўлат Исроилов ва Сотиболди Аҳмедовлар бири узунасига, бири кўндалангига культивация қилишяпти. Сув оёқладимикан деб Абдуқодир ака билан Жонузоқ ака нариги пайкални кўздан кечириб юришибди. Бир тўп қизлар карта четларида қолган ўтларни йўқотишмоқда. Уларнинг офтобда қорайиб пишган чеҳралари аниқ кўринмасада ёқимли кулги ва саслари жаранглаб эшитилади. Далада ҳаёт қайноқ.

Бригадирга кечаги қарор аён бўлгани учун Элтой ака буни яна эслатиб ўтирмади. Ҳавонинг қовоғи солиғлигидан диққати ошиб, Миср акага юзланди. Унинг келишган мўйловига бир зум хаёл билан тикиларкан, бундан тўрт йил илгари юз берган воқеа кўз олдида бутун тафсилоти билан гавдаланди.

... 1959 йил. Май ойининг бошларида Элтой акани райкомга чақириб қолишди. У вақтда Элтой ака район инспекция бўлимида агроном бўлиб ишларди. Бюро аъзолари ўтирган хонага кириб келаркан бевақт нега чақиришди экан-а деб, ўйларди.

— Келинг, ўртоқ Исҳоқов, ишларингиз дурустми?

— Раҳмат. ёмон эмас,— нима гаплигига тушунолмай кўзлари жовдирарди Элтой аканинг.

—Гап бундай ука. Охунбобоев колхози Ўрта Чирчиқ районн бўйича энг қолоқ колхозлардан эканлиги ўзингизга маълум — Турсунбой Ортиқхўжаев ётиғи билан сўзларди, — унга янги раис сайланганидан хабарингиз бордир. Элтой ака бош қимирлатди. — Забардаст агроном ҳам юбормасак колхозни қолоқликдан чиқариш мушкул. Ўйлаб-ўйлаб сизни маъқул кўрдик. Ҳар қалай тўрт йил ишлаб, институтдан олган билимларингизни анча бойитдингиз.

Элтой ака катта ишонч билдиришгани учун ичдан севинди-ю, аммо қолоқ колхоз номини эшитиб ўйланиб қолди: «танимаган одамлар билан ишлаш?..» Шундай бўлса ҳам биринчи туйғу ғолиб келиб, у бунга розилик билдирди...

Дастлабки кунлардаёқ раисга янги агрономнинг ишчан ва уддабурролиги ёқиб қолди. Баъзи агрономларга ўхшаб Элтой ака нима гап бўлса раиснинг олдига югуриб келавермади. Мустақил иш тутиб, кўп нарсаларни даланинг ўзида ҳал қилиб кетаверди. Раис унинг бу фазилатидан ичдан қувониб қўярди. Янги агрономнинг эртадан-кечгача мотоциклда дала айланиб, ҳамма ишга бош-қош, ҳар бир икир-чикирга кўз-қулоқ бўлиб юргани учун уни колхозчилар ҳазиллашиб «дала командири» деб атайдиган бўлишди...

Элтой аканинг фикрини шарқ томондан учиб келаётган қўшқанотли самолётнинг гуриллаган овози бўлиб юборди. Самолёт кўкда бир айланди-да, Элтой акалар турган томонга шўнғиб кела бошлади. Бироз ўтмай, самолетдан тутун сингари бурқсиб дори пуркала бошлади.

Элтой ака хурсанд ҳолда Миср акани тракторчилар томон бошлади. Аввал узунасига, кейин кўндалангига трактор юргизилаётганини кўриб ранжигандек бўлди.

— 115 гектардан 28 дан ҳосил кўтараман дейсиз-у янгиликка амал қилмайсиз, — деди у Миср акадан нолигансимон.

— Қандай янгилик бўлдики, биз уни амалга оширмадик, командир? — деди Миср ака ҳам.

— Тўғри, янгилик эмас, ўзимнинг тажрибам. Олдин кўндалангига трактор юргизиб, кейин узунасига культивация қилинса пуштадан тупроқ тушиб нам узоқроқ сақланади. Буни синаб кўрдик.

— Тўғри айтасан, бу фикрингни илгари ҳам айтган эдинг чамамда. Ҳамма бригадада қўллаш керак буни...

Элтой ака тушгача Миср ака Ортиқов ғўзаларини кўздан кечирди. Дала шийпонига келишганда колхоз идорасида уни ўзаро текшириш бригадаси аъзолари йўқлашаётганини айтишди. Йўлда боракан кўнгли негадир шод эди. «1380 гектар майдондан 28 дан эмас, 30 центнердан пахта олиш имконияти бор. Ҳар гектарда 95-100 минг тупдан кўчат сақлаб қолганимиз буни исботлайди. Учинчи комплекс ишловни бўлса бошлаб юбордик», — деб ширин ўйларга берилиб борар эди у.

Ҳ. ИКРОМОВ.

Халқ клуби

Людмила Петровна клубга келди-ю, дарров ишга киришиб кетди. Навбатчи эмасми, уёқ-буёқни йиғиштириб хоналарни тартибга келтирди. Полларни ярақлатиб ювиб, ҳаммаёқни чинни-пок қилиб қўйди, кейин дераза токчасида турган тувакларлардаги гулларга сув қуяболшлади.

— Кечирасиз, клуб шу ердами?

Людмила Петровна овоз келган ёққа қаради. Ҳовлида кексароқ аёл турарди.

— Марҳамат, келинг,— деди Людмила Петровна очиқ чеҳра билан. — Тортинмай кираверинг...

Аёл ичкарига киргач, Людмила Петровна уни диванга ўтқазди.

— Пенсионерлар аъзо бўладиган клуб шу ерми? — бояги аёл саволомуз боқди.

— Худди ўзи.

— Мен ҳам пенсионерман, — деди у. — Уйда бекор ўтиришни ўзимга эп кўрмадим. Пенсионерлар клуби очилганини эшитдиму, унинг аъзоси бўлиш иштиёқи туғилди. Клубга ёрдам бериб турсам дегандим. Кутубхоначилик ҳам қўлимдан келади.

— Жуда яхши, — деди Людмила Петровна. — Бизга худди сизга ўхшаган кутубхоначи зарур эди. Клубимиз кечқурунлари гавжум бўлиб кетади. Кексаларни биласиз, бўш қолди дегунча китоб ўқишади. Энди бу ишни сиз ўз қўлингизга оласиз-да.

Пенсионер Валентина Белоусова кутубхонага оталиқ қилишни ўз зиммасига олди. У тажрибали ўқитувчи бўлган эмасми, кутубхоначиликдан ташқари тарбиявий ишларга ҳам аралашиб кетди.

...Пенсионерка бу ишга аралашмаганида Володя эҳтимол ҳали ҳам ёмон йўлдан қайтмаган бўларди. Володя ерга урса кўкка сачрайдиган болалардан эди. На онасининг гапига киради, на ўқитувчиларининг. Онаизор ўғлига кўп насиҳат қилди. Бўлмади. Мактабига борди. Синф раҳбари, ўқитувчилари билан гаплашди. Володя ўқитувчилари олдида «хўп» дерди-ю, кейин ўз билганидан қолмасди.

Нима бўлди-ю, Белоусова бундан хабардор бўлиб қолди. У Володяни 3-синфда ўқитган эди. Ушанда у анча тиришқоқ ва вазмин бола эди. Унинг бебошлиги педагогни ташвишга солди. Унинг уйига борди.

— Ўқишлар яхши кетаяптими, Володя,— Белоусова ҳеч нарсани билмагандай гап бошлади. Кейин унинг онаси Людмила Васильевнага қараб: «Ўғлингиз мен ўқитган пайтларда жуда қобилиятли эди. Ҳозир ҳам шундайми», деди. Володянинг онаси эса «ҳозир у ўйинқароқ бўлиб кетган» деб қолди.

— Ие, ҳали шунақа денг,— деди педагог. — Яхши эмас. Айтгандай, тунов куни мактабда бўлганимда сенинг тўғрингда яхши гап айтишмади. Тўғри, бола ўйнаб-кулиши керак. Аммо, ўйинга берилиб кетиш ярамайди. Ҳаммасининг ҳам ўз вақти бор. Бўш вақтингда онангга қараш. Зериксанг, мана бизнинг клубимизга кел, тўгаракларга қатнашасан. Келишдикми, эртага сени клубда албатта кутаман.

Ётиғи билан тушунтирилган бу гаплар Володяга таъсир қилди. Шу-шу бўлдию, Володя клубга тез-тез бориб турадиган, дарсдан қочиб кетмайдиган бўлиб қолди.

— Клубимиз катта ёшдаги кишилар тарбияси билан ҳам шуғулланиб туради, — деди клуб мудири П. С. Копейкин. — Шофер И. Кудинов масаласидаги воқеани айтиб ўтишнинг ўзи кифоя. У шу яқин ўртада туради. У кечқурунлари уйга маст бўлиб келиш одатини чиқарган эди. Бунинг устига хотинига сира тинчлик бермас экан. Охири бўлмади. Хотини эридан шикоят қилиб келди. Бу ишга биз албатта аралашдик. Унга ичкиликнинг зарарини тушунтирдик. У ярамас одатини ташлади.

Пойтахтнинг Ново-Московский ва Геология кўчалари муюлишидаги бино пештоқида «Куйбишев район, 7-уй бошқармаси халқ клуби» деган вивеска пайдо бўлганига оз вақт ўтди. Клубнинг мақтови бутун районга кетган. Ҳақиқатан ҳам пенсионерлар бош-қош бўлган халқ клубининг ҳар қанча мақтаса арзигулик иши бор.

Клуб бир томондан, пенсионерларнинг дилхушлик қиладиган жойи бўлиб қолган бўлса, иккинчидан, чинакам тарбия ўчоғига айланган. Ҳа, бу ерда қизиқ-қизиқ тадбирлар ўтказиб турилади. Ёшлар тарбиясига оид темаларда мазмунли суҳбатлар ташкил этилади. Кейинги икки ойнинг ўзида клуб кучи билан ана шундай суҳбатлардан бештаси ўтказилди. Пойтахт олий ўқув юртларининг олимлари ва жамоатчи лекторлар клубга яхши ёрдам беришаяпти.

Халқ клуби бешта микроучасткага қарайди. Шу сабабли пенсионерлар аҳоли яшайдиган жойларда ҳам ўз фаолиятларини жонлантириб юборишган.

Тарбия клубининг ижодкорлари — жонкуяр пенсионерларнинг бу ибратли иши ҳаммани қувонтирмоқда. Пенсия ёшига киришга киришибди-ю, аммо қариликни бўйинга олишмайди. Қариялар ҳимматига балли-е!

А. АЛИЕВ.

НУР ЕТАКЧИСИ

ЛАВҲА

Дарсхоналарнинг бирида ёниб турган нур алламаҳалгача сўнгани йўқ. Парталарда йигитлар, қизлар ўтиришибди. Ажабо! Булар мактаб ёшида эмаслар-ку. Аллақачон ҳаётга йўлланма олган бўлишлари керак эдику. Нега энди бугун ўқитувчининг оғзига тикилиб ўтиришипти.

Ҳа, воқеа мана бундай бўлган. Бу йигит-қизлар бундан 3-4 йил илгари еттинчи синфни тамомлашиб ишга енг шимаришганди. Бири фермадан, бири дала бағридан жой олган эди. Ахир ишлаш яхши, лекин кам маълумот билан узоққа бориб бўладими? Йўқ. Давр талаби бошқача. Ҳам ишлаб, ҳам билимни оширишга уларнинг қурби етади-ку.

Ғуломқодир ака ана шулар тўғрисида ўйлар экан, бу ўй уни бир куни директорнинг хонасига етаклаб кирди.

— Комил ака, — деди шунда у китобга тикилган директорнинг эътиборини жалб этиб, — кўпдан бери сизга айтмоқчи бўлган маслаҳатли гапим бор эди.

— Қани, эшитайлик.

— Шу дейман, кечки-ёшлар мактаби ташкил қилсак қандай бўлар экан. Менимча маориф бўлими рози бўлса керак. Талабгорлар оз эмас. Мана фермада ишлаётган қизлардан Маъфират, Мухтабар, Зуҳроларни олинг. Ўқиймиз дейишаяпти.

Комил ака бироз ҳаёлга чўмди. У Ғуломқодир аканинг фикрини ўз ичида маъқуллардию, тўсатдан шундай қиламиз деб дадил айтолмасди. Бунинг учун аввало пухта тайёргарлик кўриш лозим эди.

— Маъқул гапни айтдингиз, — деди ниҳоят директор, — мен маориф бўлими билан бу тўғрида гаплашаман. Ҳаракат қиламиз.

Маориф бўлимининг қарори Ғуломқодир акани мамнун қилди. У ўша куниёқ далаларни айланди. Ёшлар билан суҳбатлашди. Рўйхат тузди. Тўғри. Илгари Маъфират, Мухтабар, Зуҳролар билимга чанқоқмиз дейишаяпти, деб директорга ўзича сўзлаган эди. Фикри тўғри бўлиб чиқди. Қизлар айни муддао бўлганлигидан:

— Биз тайёрмиз, — дейишди.

Мана қарабсизки, ўттизга яқин йигит-қиз тарбия ўчоғига, мактаб қучоғига келишди...

Эҳ-е, Ғуломқодир аканинг чорак асрга яқин ўқитувчилик фаолиятида не-не воқеалар юз бермади дейсиз. У фақат билим бериш билангина тиниб-тинчиб қолармиди. Йўқ. Ўқитувчининг қиламан деса иши беҳисоб. Ғуломқодир ака ҳали-ҳали Азиза, Кумушларни хотирасига келтиради. Инобатни эслаб кўяди. Нега? Меҳнати синган-да. Қандай қилиб? Кумуш билан Азиза саккизинчи синфни тамомламасданоқ мактаб билан хайрлашди. Ўзларининг хоҳиши биланми? Ундай эмас. Ота-оналари: «Шунча отин бўлганлигинг етар қизим» дейишган-да.

Ғуломқодир ака Кумушнинг отаси Икром ака билан ҳам, Азизанинг отаси Зокир ака билан ҳам суҳбатлашди. Юрагига қўл солди. Илмнинг хосиятини, ҳикматини мисолларда сўзлаб берди.

— Ўқиган олим, ўқимаган ўзига золим, деган доно гап бор. Агар қизларингиз ўқиса кам бўлишмайди. Ўқимоқ нур эммоқ демакдир.

Ўқитувчи ўзининг илиқ сўзлари билан қизларнинг ота-ларини эски фикрларидан қайтарди. Хўш, Кумуш билан Азиза ҳозир қаерда, Ғуломқодир ака айтганича илмдан нур эмишдими? Ҳа, Азизани ҳам, Кумушни ҳам энди мактаб партасида эмас, мактаб партасида нур эмаётган фарзандларнинг муаллималари бўлиб худди Ғуломқодир акадай сабоқ бераётганда учратасиз. Миннатдор бўлмай, минг ташаккур айтмай бўладими? Икром ака ҳам, Зокир ака ҳам Ғуломқодир акани кўрганда «Балли, раҳмат, ука. Қизларимиз сиз туфайли отин бўлиб етишди», дейишади. Ёш педагогларчи, Ғуломқодир аканинг меҳрибончилигини, хизматини ҳеч қачон, ҳеч қачон унутишмайди.

Сиз Ғуломқодир акадан талабаларингиздан кимлар қаерда ишлашаяпти деб сўранг. У юзига табассум ёйилиб камтарлик билан жавоб беради.

— Ғани Акбаровни олайлик. Ядро институтида инженер. Йўлчи Аҳмедов ҳам у билан бирга. Қодир аканинг қизи Адиба врач, Анвар Қаюмов бўлса хирург...

Ғуломқодир ака санаб тугатаолмайди. Тўғри-да. Йигирма беш йил чамаси география картаси олдида туриб ўз толиби илмларига Ватанимиз бойлигини, гўзаллигини, унинг нақадар кенглигини, чуқур денгизларимизни, азим дарёларимизни, буюк иншоотларимизни ниҳоят ана шуларнинг ҳаммасига хўжайин бўлган азамат халқимизни таърифлаб берган ўқитувчи юзлаб шогирдларининг ҳаммасини санаб тугатаолмайди-да.

Ҳа, айтганча Ғуломқодир аканинг оиласи ҳақида ҳам фикр югуртирмай бўлмайди. Кечки пайтлар ўқитувчининг ҳовлисига кирсангиз завқланиб кетасиз. Гуллар билан яшнаган ҳовли гавжум. Ахир Марҳамат опа 10 дан ортиқ боланинг онаси. Улар чиндан ҳам ҳовлини тўлдириб юборишади. Марҳамат опа ана шу фарзандларининг барини бағрига босиб ювиб, тараб, севиб ва ардоқлаб балоғатга етказаяпти. Ахир шунинг ўзи чинакам қаҳрамонлик-ку. Кўкрагида порлаб турган олтин юлдуз шундан далолат бермаяптими ахир. Қалбда олов бўлгандан кейин шунинг ўзи камлик қилар экан кишига.

— Уй-рўзғор иши билан шуғулланасизми, — сўрайсиз қаҳрамон онадан.

— Фақат шунинг ўзи эмас, — жавоб беради у. Мен ҳам ўқитувчиман. Фарзандларга билим беришни фахрли бурчим деб биламан.

Ҳа, совет кишиларининг фазилати шундай. Шу фазилат ҳурмат келтиради, обрў келтиради, хонадонга файз, давлат келтиради. Мана Марҳамат опа нималар ҳақида ўйлайди. Шу ўй уни ҳар куни мактаб даргоҳига йўллайди.

Ғуломқодир ака сабзавот экинлари қулф уриб ўсаётган, енгил шабада шу экинларнинг хушбўйларини қанотларига индириб ҳар томонга учираётган далаларга завқ билан боқиб дадил қадам ташлаб бораяпти. Хўш, ўқитувчи нега дала кезиб юрибди. Ёки шу экинзорларни яёв кезиш унга рух бағишлайдими, ўз касбига янада илҳом бағишлайдими? Ҳа, руҳ беради, илҳом беради, аммо масаланинг иккинчи томони ҳам бор. У колхознинг Азиз ака Аъзамов бошлиқ бригадасида агитатор. Кунда бўлмаса ҳам кун оралаб дала шийпонига келади. Колхозчилар билан чақчақлашади. Газета, журнал ўқиб уларни янги хабарлардан баҳраманд этади.

— Бугун қандай хушхабар бор, — Ғуломқодир ака Азиз ака билан ҳол-аҳвол сўрашгач одатдаги саволни эшитди.

— Катта воқеа, — деди у. Кейин шийпонга тикилар экан, гавжумлигини, айни тушки дам олиш пайти эканлигини пайқади-да бригадирнинг ўша томон етаклади. Деҳқонлар ўз агитаторларини ҳар галгидай иссиқ қарши олишди. Ғуломқодир ака жуда катта воқеа бўлганлигини, жаҳонда биринчи космонавт қиз Валентина ва азамат йигит Валерий Федорович Биковскийлар ерга эсон-омон қўнганлигини, уларга бутун жаҳон қойил қолганлигини йиғилганларга сўзлаб берганида ҳамманинг чеҳрасида табассум, кўзларида шодлик кезар эди...

Моҳир педагог, бўлажак кадрларимизнинг дўсти, отахони Ғуломқодир ака Ҳидоятов ҳақида ҳар қанча яхши фикрлар юритсанг шунча оз. Ҳали биз дарсхоналарнинг бирида ёниб турган нур алламаҳалгача сўнгани йўқ дедик. Ўқимоқ — нур эммоқ дедик. Ҳақ гап. Совет ўқитувчиси нур етакчиси. Ғуломқодир ака ана шу олижаноб касб эгаси нур етакчиларининг бири. У ўзининг касбига қўйган муҳаббати билан, садоқати билан ўнлаб, юзлаб ёшларнинг қалбига нур етаклаб келаяпти.

Усмон ЖОНГИТОВ.

Калинин ишлаб чиқариш бошқармасидаги Крупская номли 11 йиллик мактаб.

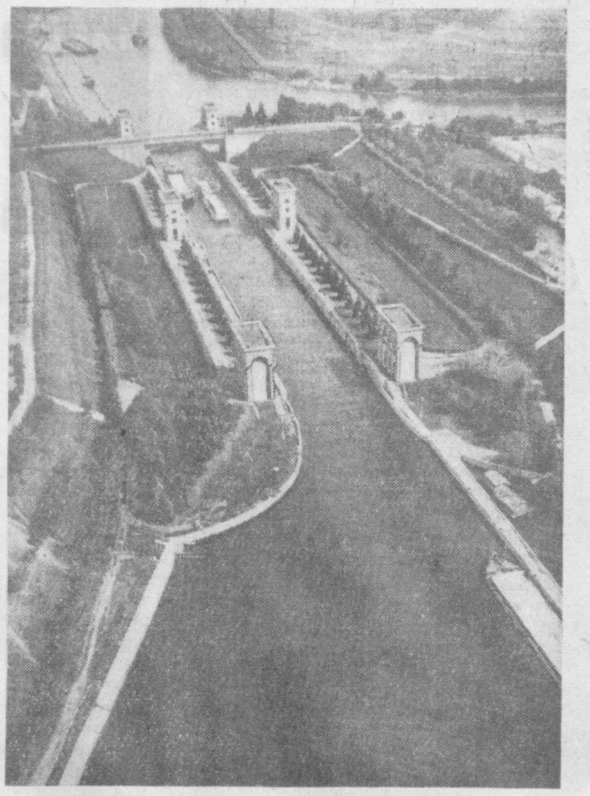

Москва Хорошево-Мневники районидаги Москва номли канал.
В. Мастюков ва В. Егоров фотоси
(Сурат вертолетдан олинган).
ТАСС фотохроникаси.

Редактор ўринбосари
И. СУЛАЙМОНОВ.

Хондойлиқ қишлоғининг соя-салқин боғларидан бирига «Узбекхиммаш» заводининг «Спутник» пионер лагери жойлашган. Бу ерда ҳозир Чирчиқ ва Тошкент шаҳри ишчи-хизматчиларининг уч юз фарзанди ёз гаштини сурмоқда. Суратда: тарбиячи М. Исломжонова болаларни «Пионерия» журналининг янги сони билан таништирмоқда.

О. Левак фотоси.

Паҳлавон Эльбрус қишлоқда

Қардош Озарбайжон халқининг машҳур паҳлавони Эльбрус Нажафов бошчилигидаги озарбайжонлик оғир атлетикачилар бир неча кундан бери қишлоқ меҳнаткашлари ҳузурида меҳмон бўлиб турипти. Улар Юқори Чирчиқ ишлаб чиқариш бошқармасининг Бўстонлик зонасидаги Бараж, Хўжакент, Бурчмулла, Боғистон, Нанай, Сижжак қишлоқлари меҳнаткашларига юксак спорт маҳоратларини намойиш қилмоқдалар.

Зил-замбил тошларни кўтаришда донг чиқарган паҳлавон Эльбрус Нажафов, унинг ҳамкасб ҳамроҳлари Евгений Назарян ва С. Георгисларнинг оғир атлетика программаси бўйича бажараётган машқлари меҳнаткашларнинг зўр олқишларига сазовор бўлмоқда.

Т. РАЙИМЖОНОВ.

АЙИҚПОЛВОН—КОНДУКТОР

Маймоқоёқ донг қотиб қулоқ сола бошлади. Итларнинг ҳуриши тобора аниқроқ эшитиларди. Урмон қароқчиси яна қочишга тушди.

Айиқ қалин бутазорлар оша темир йўлга чиқиб тўхтаб қолди. Йўлни бутун бир состав тўсиб турарди. Сусткашлик қилиш мумкин эмас: итлар яқинлашиб қолганди. Темир йўлнинг нариги тарафига ўтиб олиш керак эди. Айиқ вагон остига киришга қўрқди ва тормоз майдончасидан ошиб ўтмоқчи бўлди унга чиқиши билан поезд қўзғалди.

Бир қанча вақт ўтгач, разъезд бўйича навбатчи аёл селектор билан йўл бўлими диспетчерига, Барнаулга хабар қилди:

— У маст, ўртоқ диспетчер!..

— Ким?

— Кондуктор! Поезд ўрталиққа киряпти, у бўлса тамбурда ўтирибди, яна составнинг ўртасида-я! Маст, пўстин кийиб олган, одамникига ўхшамаган товуш билан бақириб ашула айтяпти.

Темирйўлчилар анча вақт ўтгандан кейингина составдаги «кондуктор»нинг Салаир тайгасининг хўжайини эканлигини билиб қолишди.

А. ПРОЗОРОВ

Олтой ўлкаси.
(«Сельская жизнь»дан).

ФУТБОЛ

УСТУНЛИК ГОЛДА КЎРИНСИН

«Пахтакор» пойтахт торпедочилари билан бўлган учрашувда устун келди. Москваликлар бу қадар пассив ўйнайдилар деб ҳеч ким кутмаган эди. Уларнинг дарвозабони А. Кавазашвили 90 минут терлаб-пишди. Тошкентликлар дарвоза қўриқчиси Ю. Пшеничников эса стадионда ҳордиқ чиқарди. Лекин куч тенг келмаган бўлишига қарамай битта ҳам тўп урилмади. Сабаби ҳужумчиларимиз жуда синиқ ўйнадилар, штраф майдонида бир-бирларининг ҳаракатларини тушунмадилар, қулай ҳолатларда эса тўпни аниқ уролмадилар.

«Пахтакор» «қуруқ» ҳисоб билан бир очко олди. У ҳали ҳам турнир жадвалининг охирида.

* * *

Кейинги турда бўлган бошқа учрашувларда ҳисоб қуйидагича бўлди: Москва армиячилари «Қайрат» дарвозасига битта гол уриб, икки очко қўлга киритдилар. Бокуликларни қабул қилган «Динамо» (Минск) футболчилари ҳам шу ҳисобда ютдилар. «Торпедо» (Кутаиси) — СКА, «Динамо» (Ленинград) — «Зенит», «Шахтёр» — «Динамо» (Тбилиси) учрашувларида рақиблар биттадан гол уриб дуранг ўйнадилар. «Арарат» «Молдова»ни, «Спартак» эса «Крылья Советов»ни 3:1 ҳисобида мағлубиятга учратди.

Мамлакатлар Одамлар Воқеалар

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

● Совет савдо кемалари Ғарбий Африкага мунтазам қатнаб турибдилар. Совет кемалари хилма-хил қишлоқ хўжалик маҳсулотлари ва саноат молларини Гана, Гвинея, Того ва бошқа мамлакатларнинг портларига етказиб бермоқдалар. Яқинда Таллин билан Лагос ўртасида пароходлар мунтазам қатнайдиган яна бир йўл очилди. Бу йўл Совет Иттифоқи билан Нигерия ўртасида иқтисодий ҳамкорликни янада кенгайтиришга ёрдам беради. Кейинги ҳафталарда Нигерия учун қанд-шакар, цемент ва бошқа моллар ортилган уч совет теплоходи Лагос портига келиб кетди.

● Корея Халқ Демократик Республикаси Олий халқ мажлисининг делегацияси Ханойга келди. Корея Халқ Демократик Республикаси Олий халқ мажлиси президиуми раисининг ўринбосари. Корея Меҳнат партияси Марказий Комитети раисининг ўринбосари Пак Ким Чер делегацияга бошчилик қилади.

● Жазоир Халқ Демократик Республикасининг миллий таъсис мажлиси Африка бирлиги ташкилоти хартиясини тасдиқлади. Жазоир ҳукумати Африка мамлакатларининг озодлик ҳаракатига моддий ёрдам бериш фондига дастлабки 100 миллион франкни топширди. Африка ватанпарварларига мустамлакачиларга қарши партизан кураши олиб бориш методларини ўргатиш учун Жазоирда лагерлар очилади.

● Рангунда хотин-қизларнинг жаҳон конгрессига тайёргарлик кўриш учун тузилган комитет 23 июнда хотин-қизларнинг оммавий митингини ўтказишга тайёргарлик кўрмоқда. Тайёргарлик комитети Бирма пойтахтининг барча хотин-қизларига мурожаат қилиб, ана шу митингда қатнашишга чақирди.

● АҚШда «Тирос-7» метеорологик йўлдоши уч босқичли «Дельта» ракетасининг ёрдами билан Канаверал бурунидан 400 миля баландликка учирилди.

● Австралия ҳукумати «Правда» газетасининг махсус мухбири В. Некрасовнинг Австралияга келишига рухсат бермади. В. Некрасов «Трибюн» газетасининг 40 йиллиги байрамида иштирок қилиши керак эди. Австралияда чиқадиган «Канберра таймс» газетаси қуйидагиларни ёзади: «Мамлакатдаги ва чет эллардаги тегишли маъмурлар билан» маслаҳатлашилганидан кейин В. Некрасовга рухсатнома беришдан воз кечилди.

● Ливия чўлларидан иссиқ ҳаво тўлқинлари Мисрга ёпирилиб келди. Қоҳирада температура 18 июнда 44 градусгача кўтарилди. Мисрнинг Ўрта денгиз соҳилидаги энг салқин Мерса-Матрух курортида 17 июнда температура 43 градус бўлди. Кейинги 40 йил мобайнида июнь ойида ҳаво бунчалик исимаган эди. (ТАСС).

ИРОҚДАГИ АҲВОЛ

БАҒДОД, 20 июнь. (ТАСС). Ироқ Республикаси бош министрининг ўринбосари Али Солих Саади ва мудофаа министри Солих Мадхи Аммаш бир қанча олий офицерлар ҳамроҳлигида Киркук ва Мосулга бориб, у ерда жойлашган ҳарбий қисмлар ва миллий гвардия отрядларини инспекция қилдилар. Улар шунингдек «Киркук вилоятининг ҳарбий секторларидан» бир қанчасида бўлиб. Шимолий районнинг ҳарбий губернатори ва Ироқ армияси иккинчи дивизиясининг қўмондони билан учрашдилар.

ЛОНДОН, 20 июнь. (ТАСС). «Ироқ халқини ҳимоя қилиш ҳаракатининг олий комитети» бу ерда тарқатган баёнотида Ироқ ҳукмрон доиралари курдларга қарши бошлаган ҳарбий операцияларни қоралайди. Баёнотда таъкидланадики, курдларнинг ўз миллий демократик ҳуқуқларининг тан олиниши ҳақидаги талаблари адолатли ва асосли талаблар бўлиб, бу талабларни ироқ аҳолисининг араблар қисми ҳам, курдлар қисми ҳам қўллаб-қувватламоқда. Ироқнинг шимолидаги ҳарбий операцияларнинг яна бошланиши, дейилади сўнгра баёнотда, инсон асосий ҳуқуқларининг чидаб бўлмайдиган даражада бузилиши ҳамда Бағдоддаги ҳукмрон доираларининг диктаторлик ва террористик методларидан далолат беради.

ПАРИЖ, 20 июнь. (ТАСС). Ливан парламентининг депутати Мухсин Салим Ироқ курдларининг автономияга бўлган ҳуқуқларини қўллаб-қувватлаб фикр билдирди, деб хабар беради Франс Пресс агентлигининг мухбири Байрутдан. «Курдларнинг автономия олишга ҳуқуқи,— деди М. Салим,—батамом қонунийдир, чунки автономия Ироқ Республикаси доирасида кўзда тутилади ва мамлакатнинг бўлиниб юборилиши учун хавф туғдирмайди. Курдларнинг талаблари Ироқнинг бутунлиги ва мустақиллигига путур етказмайди ва бунга зид келмайди».

Реклама ва Эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

22 ИЮНДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Бахтли болалик.**

Рус тилида: 18.20 — **Пионерия** киножурнали. 18.30 — **Спартакиада қадамлари ва Совет спорти** киножурнали. 19.10 — **Телевизион янгиликлар.** 19.25 — **Виждон уйғонади** номли телевизион бадиий фильмининг 1-серияси. 20.45 — **Голубой огонёк** (Марказий телестудия эшиттириши).

Ўзбек тилида: 21.45 — **Телевизион янгиликлар.** 22.00 — **Далада ишловчилар учун эшиттириш ва концерт.**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.20 — **Оғир соатда** номли бадиий фильм.

20.00 дан — **Фрунзе телестудияси эшиттиришлари.**

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — гастролга чиқиш олдидан — 22/VI да **Тошболта ошиқ,** 23/VI да **Нодира.**

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА (ёзги бино) — 22, 23/VI кеч соат 9 да **Ўзбек давлат эстрадаси концертлари.** Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Муҳаммаджон Мирзаев,** эстрада солистларидан **Фахриддин Умаров, Тўхта Рисметова, Дилбар Абдуллаева** ва чолғу ансамбли қатнашади. Касса кундуз соат 2 дан очилади.

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА:

Жангда тобланган ёшлик — «ВАТАН» (эрталаб соат 10, 11-45 минут, кеч 9 ва 10-25 минутда).

Номсиз, қашшоқ, аммо гўзал — «ВАТАН» (кундуз соат 1-15, 3-15 минут, кеч 5 ва 7 да).

Римлик журналист — «МИР», «ИСКРА», НАВОИЙ номли, (кундуз ва кечқурун).

Капрон тўр — «ИСКРА» (эрталаб соат 9 яримда), «СПУТНИК» (жуфт соатларда).

Йўқлаб олинг — «ВОСТОК» (тоқ соатларда).

Отасини қидирган қизча (эрталаб соат 10 да). **Баландлик** (кундуз ва кечқурун) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Тўрт юрак — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Петербург кечаси — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

Дунёнинг яратилиши — «ВОСТОК» (кеч соат 6 ва 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА:

(Сеанслар кеч соат 9 ва 10-40 минутда)

Болали уй — «ВАТАН».

Катта кинопрограмма кечаси — НАВОИЙ номли.

Римлик журналист — «ФЕСТИВАЛЬ», «МЕҲНАТ».

Олғирлар — КАФАНОВ номли.

Шахсан маълум — 1 МАЙ номли.

1) Пистирма, 2) Икки солдат — «ПОБЕДА».

Москва вақти билан

ТОШКЕНТ АТРОФИДА 1963 ЙИЛНИНГ ЁЗ ДАВРИДА

Шаҳар атроф поездларининг қатнаш жадвали

Поезд №№	Қайси станциягача	Қатнаш кунлари	Қатнаш вақти: Тошкентдан жўнайди (соат—минут)	Қатнаш вақти: Йўлнинг охирги станциясига келади (соат—минут)	Поезд №№	Қатнаш вақти: Йўлнинг охирги станциясидан жўнайди (соат—минут)	Қатнаш вақти: Тошкентга келади (соат—минут)
350	Сирдарё	ҳар куни	1—40	3—45	347	17—47	20—07
402	Урсатьевская	»	4—07	7—01	401	7—50	10—44
314	Сирдарё	»	4—45	7—23	343	7—48	10—21
344	Сирдарё	»	9—04	11—18	345	12—27	15—08
404	Урсатьевская	»	11—47	40—40	403	16—04	18—58
316	Сирдарё	дам олиш олди ва байрам олди кунларида	12—39	15—41	—	—	—
312	Сирдарё	байрам олди ва дам олиш олди кунларидан бошқа ҳар куни	13—40	16—27	311	1—45	4—33
346	Сирдарё	ҳар куни	14—24	16—56	341	2—28	5—00
351	Дарвоза	»	2—31	3—24	342	4—20	5—30
341	Жилға	»	5—10	6—45	344	7—16	8—54
343	Жилға	»	10—31	12—06	346	12—36	14—14
315	Ченгелди	байрам олди ва дам олиш олди кунларида	12—40	15—06	—	—	—
313	Ченгелди	байрам олди ва дам олиш олди кунларидан бошқа ҳар куни	13—47	16—13	314	2—20	4—27
345	Дарвоза	ҳар куни	15—15	16—38	348	17—35	18—45
330	Ангрен	»	3—57	7—27	329	16—20	20—00
502	Тошкент денгизи	дам олиш кунларида	4—24	5—30	503	12—04	13—07
504	Тошкент денгизи	ҳар куни	5—51	6—55	501	7—05	8—13
406	Ангрен	»	8—36	11—05	405	11—35	14—05
318	Ангрен	»	15—27	19—50	317	4—14	7—54
506	Тошкент денгизи	»	14—33	15—30	505	15—40	16—43
319	Барраж	»	3—10	5—26	322	11—55	14—22
323	Барраж	байрам олди ва дам олиш олди кунларидан бошқа ҳар куни	12—12	14—18	324	3—40	5—42
325	Барраж	байрам олди ва дам олиш олди кунларида	10—00	12—08	326	9—50	12—03

ЎРТА ОСИЁ ТЕМИР ЙЎЛ БОШҚАРМАСИ.

Автобус кўчаси, 6-уйда турувчи **Алексей Алексеевич Кастнинг** Б. Мирабадская кўчаси, 42-уйда турувчи Нина Михайловна Кастдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар Ленин район халқ судида кўрилади.

Собир Раҳимов кўчаси, Қизилқўшин проезд, 20-уйда турувчи **Ражаб Хўжаевнинг** Шоир кўчаси, 96-уйда турувчи Озода Маҳкамовна Хўжаевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

Собир Раҳимов кўчаси, 265-уйда турувчи **Ориф Йўлдошевнинг** Чиғатой кўчаси 57-а уйда турувчи Файзи Йўлдошевадан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Октябрь район халқ судида кўрилади.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА») — Орган Ташкентских промышленного и сельского областных комитетов КП Узбекистана, Ташкентского горкома КП Узбекистана, промышленного, сельского областных и городского Советов депутатов трудящихся.

Бизнинг АДРЕС: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, 26 уй.

РЕДАКЦИЯ ТЕЛЕФОНЛАРИ: Редактор — 29004. Редактор ўринбосари — 25885. Секретариат — 34808. Партия турмуши бўлими — 26232. Пропаганда ва совет қурилиши бўлими — 28761. Қишлоқ хўжалиги бўлими — 29040. Адабиёт ва санъат, маданият, саноат, транспорт ва маҳаллий ахборот бўлимлари — 33788. Хатлар бўлими — 34048. Илғор тажрибаларни пропаганда қилиш штатсиз бўлими — 31.936. Эълонлар бўлими — 28142. Коммутатор — 30249 дан 30258 гача.

«Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони Сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси.

Р. 06479. ИНДЕКС 64695. 1621.